

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Avdelning 8

DOM
2022-12-22
Meddelad i Stockholm

Mål nr
16015-22

KLAGANDE

Stiftelsen Framstegsskolan, 802016-1926

Ombud: Advokaterna Dan Eliasson och Peter Hamnebo

MOTPART

Utbildningsnämnden i Stockholms stad

Ombud: Stadsadvokaterna Kajsa Borgmalm och Anna Lindén

ÖVERKLAGAT BESLUT

Utbildningsnämnden i Stockholms stads beslut 2022-07-01, bilaga 1

SAKEN

Återkallelse av godkännande som huvudman enlig skollagen

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Förvaltningsrätten förordnar att Utbildningsnämnden i Stockholms stads beslut ska gälla från och med den 16 januari 2023.

Domen gäller omedelbart och förvaltningsrättens beslut om inhibition den 3 augusti 2022 upphör härmed att gälla.

Förvaltningsrätten förordnar med stöd av 43 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) att sekretessen enligt 30 kap. 27 § samma lag ska vara tillämplig även i fortsättningen för uppgift om enskilda affärs- eller driftsförhållanden samt andra ekonomiska eller personliga förhållanden som lagts fram vid domstolens förhandling inom stängda dörrar och som inte tagits in i denna dom.

YRKANDEN M.M.

Utbildningsnämnden i Stockholms stad (nämnden) beslutade med stöd av 26 kap. 14 § skollagen (2010:800) att återkalla Stiftelsen Framstegsskolans godkännande som huvudman för Saimagårdens förskola i Stockholms kommun. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

Stiftelsen Framstegsskolan (stiftelsen) yrkar att förvaltningsrätten undanröjer beslutet och för fram bl.a. följande. Nämndens kritik riktas främst mot en person som är pensionär och som inte ingår i den krets som ska prövas. Övrig kritik är i huvudsak riktad mot tidigare styrelseledamöter och dessa ingår inte heller i den krets som ska prövas. Den befintliga styrelsen träffas inte av någon kritik mer än att en kortfristig skuld inte har bokats om till en långfristig skuld. Bristen är närmast obetydlig och innebär inte att någon styrelseledamot är olämplig eller saknar nödvändiga insikter i regelverken.

Stiftelsen har ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamheten på ett betryggande sätt. För att visa att ekonomin är fullgod kan en jämförelse göras med de större skolkoncernerna. Vad gäller kassalikviditeten är nämndens analys alltför grund. Många organisationer kan fullgöra sina ekonomiska förpliktelser år efter år trots att kassalikviditeten understiger 100 procent. English School Scandinavia AB (dotterbolaget) har förvärvats på den öppna marknaden mellan två oberoende parter. Påståendet att en konkurs är oundviklig om aktierna i dotterbolaget saknar värde bygger på okunskap då betalningsförmågan inte påverkas av värderingen av anläggningstillgångarna. Att felaktigt redovisa en långfristig skuld som en kortfristig skuld förbättrar inte bilden av stiftelsens ekonomiska ställning. Inte heller det egna kapitalet påverkas av om en skuld redovisas som kortfristig eller långfristig. Under alla omständigheter har stiftelsen haft förmåga att följa ett föreläggande.

Nämnden anser att överklagandet ska avslås och tillägger bl.a. följande.

Stiftelsens dotterbolag har en obetald skuld och Kronofogdemyndigheten har fattat beslut om utmätningsutredning. Dotterbolaget har en låg kassalikviditet, saknar inkomstdrivande verksamhet och kommer inte att kunna betala tillbaka skulden. Om dotterbolaget saknar värde föreligger det en påtaglig risk för att stiftelsen går i konkurs.

Förvaltningsrätten har den 3 augusti 2022 beslutat att det överklagade beslutet tills vidare inte ska gälla i avvaktan på förvaltningsrättens slutliga prövning.

Förvaltningsrätten har den 1 december 2022 hållit muntlig förhandling i målet inom stängda dörrar. Vid förhandlingen har på stiftelsens begäran vittnesförhör hållits med Mineta Smajlagic och Senol Kerpan.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för prövningen

Stiftelsen har fört fram kritik mot nämndens handläggning av ärendet. Förvaltningsrätten utövar dock inte tillsyn över nämnden och kritiken föranleder därför ingen åtgärd från domstolens sida.

Frågan i målet är om nämnden har haft fog för att återkalla stiftelsens godkännande som huvudman för Saimagårdens förskola i Stockholms kommun.

Nämnden har motiverat sitt beslut med att stiftelsens ledningskrets saknar insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, inte uppfyller kravet på lämplighet och att det saknas ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare har nämnden bedömt att stiftelsen saknar förmåga att följa ett föreläggande.

Tillämpliga bestämmelser framgår av det överklagade beslutet, se bilaga 1.

Ekonomiska förutsättningar

Nämnden har bedömt att stiftelsens ekonomiska förutsättningar är bristfälliga och att det föreligger risk för konkurs.

Av handlingarna i målet framgår att stiftelsen har förvärvat dotterbolaget till ett värde av 9 500 000 kr och tagit upp det som en tillgång i balansräkningen. Stiftelsen har dock inte lämnat in tillräckliga revisionsbevis för att andelarna i dotterbolaget ska kunna värderas. Enligt revisorn ger årsredovisningen därför inte en rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning. Nämnden anser att det inte finns något av väsentligt värde i dotterbolaget och att det föreligger en påtaglig risk för konkurs. Om dotterbolaget saknar värde eller försätts i konkurs kommer det egna kapitalet bli negativt, vilket enligt nämnden oundvikligen leder till att stiftelsen hamnar på obestånd. Stiftelsen har fört fram att dotterbolaget har förvärvats på den öppna marknaden och att en mäklarbyrå har värderat det till 17 500 000 kr. Förvaltningsrätten konstaterar dock att det alltjämt saknas en av revisor godkänd värdering.

Vidare framkommer att stiftelsens kassalikviditet är låg och enligt nämnden innebär det en överhängande risk att stiftelsen inte kan betala sina löpande kostnader när de förfaller till betalning. Enligt nämndens prognos för räkenskapsåret 2023/2024 kommer ekonomin att försämrats ytterligare. Stiftelsen har fört fram att det är fullt möjligt att förbättra prognosen, men det har emellertid inte kommit in något underlag som visar att stiftelsen har förutsättningar att inom skälig tid nå de ekonomiska förutsättningar som krävs enligt skollagen.

Stiftelsen har även en skuld till Föreningen Framstegsskolan i Göteborg. Enligt låneavtalet ska amortering ske varje år, men amortering har emellertid inte

skett enligt plan. Enligt nämnden finns en risk att föreningen går i konkurs då föreningen har skulder och dess godkännande som huvudman har återkallats. Utestående skulder skulle då drivas in vilket får en negativ effekt på stiftelsens ekonomi eftersom det saknas medel att betala dessa. Stiftelsen har fört fram att föreningen har inestående fordringar och att risken för konkurs är liten. Förvaltningsrätten anser dock att utredningen ger stöd för att skulden till föreningen innebär en finansiell risk för stiftelsen. Det som stiftelsen har fört fram om att lånet är omförhandlat och att amortering kommer ske med ett mindre belopp varje år leder inte till någon annan bedömning.

Sammantaget anser förvaltningsrätten att det är visat att stiftelsen saknar ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten och bedriva den tillståndspliktiga verksamheten vidare.

Ägar- och ledningsprövning

Vilka ingår i ledningskretsen?

Nämnden har även gjort gällande att stiftelsens ledningskrets brister i insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten och i övrigt inte uppfyller kravet på lämplighet.

Förvaltningsrätten har inledningsvis att ta ställning till vilka som omfattas av ledningsprövningen. Av förarbetena framgår att personer som har ett bestämmande inflytande över verksamheten bör ingå i den krets vars lämplighet provas. Vad gäller stiftelser så har dessa inga ägare, varför prövningen som utgångspunkt omfattar styrelsen (se prop. 2017/18:158 s. 48 f. och s. 123).

Nämnden har bedömt att tre tidigare styrelseledamöter, KB, BG och MKh, är av intresse för prövningen. KB och BG är styrelseledamöter i dotterbolaget och

var delaktiga när stiftelsen beslutade om att förvärva det. Enligt nämnden kan det inte ses som en godtagbar placering av stiftelsens förmögenhet då förvärvet inte genererar någon avkastning och har försatt stiftelsen i en svår ekonomisk situation. Vidare framkommer att stiftelsen har köpt andelar och gett aktieägartillskott till ett annat dotterbolag, Saimagårdens Förskola AB, där KB, BG och MKh är styrelseledamöter. Bolaget saknar nettoomsättning och enligt nämnden kan stiftelsen inte förväntas få någon avkastning på placeringen inom den närmaste tiden. Att den nuvarande styrelsen inte vidtar åtgärder för att komma till rätta med ägandet av dotterbolagen visar enligt nämnden att KB, BG och MKh fortfarande har ett bestämmande inflytande över stiftelsens verksamhet.

Förvaltningsrätten anser att det är visat att KB, BG och MKh alltjämt har ett visst inflytande över stiftelsens verksamhet. Det har dock inte kommit fram att de har ett sådant bestämmande inflytande att de ska anses ingå i stiftelsens nuvarande ledningskrets. Enligt förvaltningsrätten är det inte heller visat att CB ska ingå i den aktuella kretsen. I den bedömningen har förvaltningsrätten bl.a. beaktat att yttrandet från Säkerhetspolisen avser en annan verksamhet än den nu aktuella. Därmed omfattas endast stiftelsens nuvarande styrelseledamöter av ledningsprövningen enligt 2 kap. 5 a § skollagen.

Uppfyller ledningskretsen kraven på insikt och lämplighet?

Förvaltningsrätten har därefter att ta ställning till om ledningskretsen uppfyller kraven på insikt och lämplighet.

Av utredningen i målet framgår att tidigare styrelseledamöter har förvärvat andelar i English School Scandinavia AB vilket lett till en väsentlig försämring av stiftelsens kassalikviditet. Den tidigare styrelsen har även köpt andelar i Saimagårdens förskola AB trots att bolaget saknar nettoomsättning och har en låg soliditet samt investerat i bilar och datorer som inte varit nödvändigt för verksamheten. Förvaltningsrätten instämmer i nämndens bedömning att den

nuvarande styrelsen inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att komma till rätta med den ekonomiska situationen, t.ex. genom att styrka värderingen av dotterbolaget så att stiftelsens finansiella ställning kan fastställas eller verka för att styrelseledamöterna i dotterbolagen byts ut. Styrelsen har inte heller avyttrat de fordon och datorer som köpts in utan tvärtom investerat i tv-skärmar till ett betydande belopp. Därtill har styrelsen inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att driva in utestående fordringar, vilket får anses anmärkningsvärt med hänsyn till stiftelsens svåra ekonomiska situation. Sammantaget bedömer förvaltningsrätten att styrelsen inte kan anses ha agerat med stiftelsens intresse som sitt främsta och att styrelsen därmed brister i lämplighet.

Vidare framkommer att den aktuella verksamheten bedrivs i en lokal som stiftelsen hyr i andra hand. Enligt fastighetsägaren utgör det en otillåten andrahandsuthyrning och stiftelsen har uppmanats att vidta rättelse.

Förvaltningsrätten konstaterar därmed att styrelsen har haft kännedom om att hyresavtalet kan komma att sägas upp i förtid. Stiftelsen har fört fram att det saknas grund för förverkande av hyresrätten och att det pågår en tvist i allmän domstol. Enligt förvaltningsrätten kan styrelsen emellertid inte anses ha vidtagit tillräckliga åtgärder för att säkerställa att verksamheten kan bedrivas i befintliga eller nya lokaler.

Vidare framgår att stiftelsen har köpt konsulttjänster av en person som enligt Säkerhetspolisen har varit central för spridandet av en ideologi som är oförenlig med svenska demokratiska värderingar. Enligt förvaltningsrätten ger utredningen stöd för att beslutet om att inte längre anlita personen som konsult har fattats först efter att nämnden inlett sin tillsyn. Förvaltningsrätten anser att detta är omständigheter som också bör beaktas vid bedömningen av ledningskretsens lämplighet.

Styrelsen har även kommit in med en årsredovisning för sent till Länsstyrelsen och underlåtit att anmäla förändringar i ledningskretsen till nämnden. Det

konstateras att en ny styrelseledamot har tillsatts under tiden som målet handlagts i domstolen utan att detta har anmälts vilket får anses anmärkningsvärt. Därtill konstateras att den aktuella ledamoten har personliga kopplingar till MKh och enligt Säkerhetspolisen även till Muslimska brödrskapet.

Sammantaget bedömer förvaltningsrätten att stiftelsens ledningskrets inte uppfyller kravet på lämplighet. Vidare anser förvaltningsrätten i likhet med nämnden att de nuvarande styrelseledamöternas yrkeserfarenhet och utbildning inte är tillräcklig för att de ska anses ha den insikt i skolförfattningarna eller i övrig relevant lagstiftning som krävs enligt 2 kap. 5 § skollagen.

Förmågan att följa ett föreläggande

Av förarbetena framgår att ett godkännande endast bör kunna återkallas utan föregående föreläggande, med stöd av 26 kap. 14 § skollagen, om aktören saknar rättslig eller faktisk möjlighet att åtgärda de brister som föranlett frågan om återkallelse av tillståndet. Det kan vara många olika situationer som gör att ett föreläggande inte går att följa och det är därför inte lämpligt eller möjligt att uttömmande i lagtexten reglera i vilka situationer tillsynsmyndigheten får återkalla ett tillstånd utan föregående föreläggande (se prop. 2017/18:158 s. 53 f.).

Utifrån det som kommit fram om karaktären och omfattningen av de brister som förelegat anser förvaltningsrätten att nämnden har haft fog för att återkalla stiftelsens godkännande utan föregående föreläggande. Det som stiftelsen har fört fram i denna del medför ingen annan bedömning.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis bedömer domstolen att stiftelsen saknar ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten. Stiftelsens ledningskrets uppfyller inte heller kraven på insikt och lämplighet. Bristerna är av sådan omfattning och karaktär att nämnden har haft fog för att återkalla stiftelsens godkännande som huvudman för Saimagårdens förskola. Överklagandet ska därför avslås.

Tidpunkten från vilken nämndens beslut ska vara gällande

Av 26 kap. 16 § skollagen framgår att tillsynsmyndigheten får besluta att ett beslut om återkallelse ska gälla trots att det inte har vunnit laga kraft.

Ett beslut om återkallelse får mycket ingripande effekter för såväl huvudmannen som barnen eller eleverna. För att ett beslut om återkallelse ska förordnas att gälla omedelbart bör situationen vara så ohållbar att det inte är meningsfullt att låta verksamheten fortsätta en kortare tid för avveckling (prop. 2009/10:165 s. 901).

Nämnden förordnade att beslutet om återkallelse skulle gälla från och med den 17 augusti 2022. Beslutet har därefter inhiberats. Enligt förvaltningsrätten har det inte kommit fram att situationen är så ohållbar att det inte är meningsfullt att låta verksamheten fortsätta en kortare tid för avveckling. Förvaltningsrätten bedömer därför att det finns skäl att ändra nämndens beslut på så sätt att det ska gälla från och med den 16 januari 2023.

Förvaltningsrättens dom ska gälla omedelbart och beslutet om inhibition den 3 augusti 2022 upphör härmed att gälla.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

Eva Furberg

Rådman

Nämndemännen Antina-Maria Hessel, Lope Lopez Velasquez och Lars Sjöblom har också deltagit i avgörandet.

Föredragande juristen Jenny Julin har varit föredragande.

Till huvudmannen
Stiftelsen Framstegsskolan
info@fsskolan.se

INKOM: 2022-08-01
MÅLNR: 16015-22
AKTBIL: 6

Beslut om återkallelse av godkännande

Stiftelsen Framstegsskolan

Saimagårdens förskola

Beslut

Utbildningsnämnden återkallar med stöd av 26 kap. 14 § skollagen (2010:800) godkännandet av stiftelsen Framstegsskolan (org.nr. 802016–1926) som huvudman för Saimagårdens förskola, belägen på Saimagatan 57 i Rinkeby-Kista stadsdelsnämndsområde.

Beslutet gäller från och med den 17 augusti 2022.

Beslutet ska gälla även om det inte har vunnit laga kraft den 17 augusti 2022, 26 kap. 16 § skollagen.

Beslutet kan överklagas till förvaltningsrätten, se bilaga med besvärshänvisning.

Ärendet

Återkallelse av godkännande som huvudman inom skolväsendet för Saimagårdens förskola.

Stiftelsen Framstegsskolan med organisationsnummer 802016–1926 (huvudmannen) har sedan den 1 april 2015¹ godkännande att enligt skollagen bedriva förskola med 66 platser på adressen

¹ Huvudmannen (tidigare Stiftelsen islamska skolan med org.nr. 802016–1926) har ett tidigare godkännande från den 1 augusti 2008 på samma adress med 60 platser.

Saimagatan 57, Rinkeby-Kista stadsdelsnämndsområde.
Huvudmannen hyr lokalen där förskolan bedrivs av SISAB.

Huvudmannen driver även en grundskola och fritidshem i staden över vilka Skolinspektionen har tillsynsansvar. Skolan och fritidshemmet bedrivs på Rågsveds skolgränd 8, Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämndsområde. Skolinspektionen har i ett beslut om återkallelse den 5 maj 2022 bedömt att huvudmannen inte längre uppfyller skollagens krav med följderna att Skolinspektionen återkallar tillstånden att bedriva grundskola- och fritidsverksamhet från och med den 17 augusti 2022.²

Huvudmannen äger aktier i två aktiebolag: English School Scandinavia AB (org.nr. 556653–1421) och Saimagårdens Förskola AB (org.nr. 559117–3330).

Utbildningsförvaltningen (förvaltningen) har på uppdrag av utbildningsnämnden (nämnden) genomfört tillsyn av huvudmannens förskola. Tillsynen påbörjades våren 2022 som ett led i förvaltningens regelbundna tillsyn men även påkallad av Skolinspektionens beslut om återkallelse av Föreningen Framstegsskolan i Göteborgs godkännande att bedriva utbildning den 27 oktober 2021. Vid tillfället för Skolinspektionens beslut satt tre av stiftelsen Framstegsskolans dåvarande styrelseledamöter i styrelsen för Föreningen Framstegsskolan i Göteborg.³

Huvudmannen har inkommit med uppgifter som behövs för tillsynen. Förvaltningen har genomfört tillsynsbesök och intervjuer med huvudman och rektor den 1 juni 2022. Kompletterande uppgifter som behövs för tillsynen har begärts in av förvaltningen från huvudmannen den 12 maj och den 2 juni 2022. Den 29 juni 2022 inkom huvudmannen med ett svar på de frågor förvaltningen ställt den 2 juni 2022. Uppgifterna är av väsentlig betydelse för utredningen och det har varit en försvårande omständighet att huvudmannen inkommit med svar så sent i utredningen. Uppgifter från Länsstyrelsen och Kronofogdemyndigheten som behövs för tillsynen har hämtats av förvaltningen under utredningens gång.

Förvaltningen har kommunicerat material som utgör underlag för beslutet till huvudmannen innan nämnden har fattat beslut i

² Dnr 2021:6975.³ KB, BG och AB.

ärendet. Huvudmannen beviljades anstånd att inkomma med yttrande över tillsynsrapporten till den 28 juni och över kompletterande handlingar till den 29 juni 2022. Huvudmannen inkom med yttrande över kommunicerade handlingar den 29 juni 2022.

Grund för beslut

Enligt 26 kap. 4 § skollagen har kommunen tillsyn över förskola och fritidshem vars huvudman kommunen har godkänt enligt 2 kap. 7 § andra stycket. Kommunen har även tillsyn över att enskilda som godkänts av kommunen som huvudmän fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 och 5 b §§. Ett godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet får återkallas om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt 2 kap. 5 § andra stycket 1 och 2, tredje stycket och 6 § (26 kap. 14 § skollagen). Tillsynsmyndigheten får besluta att ett beslut om återkallelse ska gälla trots att det inte har vunnit laga kraft (26 kap. 16 § skollagen).

Nämnden bedömer att huvudmannen inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt 2 kap. 5 § andra stycket 1 och 2 samt tredje stycket. Enligt nämnden har inte ledningskretsen den insikt som krävs i de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den bristande insikten hos styrelsen har orsakat att stiftelsen inte har efterlevt gällande föreskrifter för huvudmannen och stiftelsen som företagsform. Vidare är huvudmannens ekonomiska förutsättningar bristfälliga. Den ansträngda ekonomiska situationen har i huvudsak orsakats av en för stiftelsen vårdslös investering i ett aktiebolag (nedan kallat dotterbolaget) utan nettoomsättning och med en årsredovisning som inte har upprättats i enighet med årsredovisningslagen. Det innebär att årsredovisningen inte ger en rättvisande bild av dotterbolagets finansiella ställning. Var och en i ledningskretsen kan enligt nämnden belastas för ekonomisk misskötsamhet och annan misskötsamhet. Nämnden konstaterar vidare att huvudmannen saknar rättslig och faktisk möjlighet att åtgärda de grundläggande brister som ligger till grund för nämndens beslut om återkallelse av godkännande. Ett styrelseskifte förändrar inte nämndens bedömning avseende godkännandet eftersom personer i ledningskretsen bedöms ha ett fortlöpande inflytande på huvudmannens verksamhet och styrelseledamöter.

Ledningskretsen

Enligt nämndens bedömning består ledningskretsen av styrelseledamöter MK, KaC, KC och IK. Ledningskretsen består även av tidigare styrelseledamöter KB, BG och MKh eftersom dessa personer bedöms av nämnden ha ett fortsatt bestämmande inflytande över verksamheten. Vidare bedömer nämnden att CB utövar ett bestämmande inflytande över verksamheten och är därmed en del av ledningskretsen.

Motivering

Styrelseledamöter

Styrelsen består sedan den 3 november 2021 av fyra styrelseledamöter enligt det registreringsbevis från den 10 februari 2022⁴ som huvudmannen har redovisat till förvaltningen den 20 maj 2022. Styrelseledamöterna är enligt aktuellt registreringsbevis: MK (ordförande), IK, KaC och KC.

Det framgår av Skolinspektionens beslut om återkallelse den 5 maj 2022 att KC har avgått från styrelsen. Enligt Skolinspektionens beslut består därmed nuvarande styrelse av tre personer, MK, KaC samt IK. Nämnden har inte fått en formell anmälan om förändring enligt skollagen⁵ och utgår därför från det registreringsbevis från den 10 februari 2022 som huvudmannen har lämnat till förvaltningen.

Tidigare styrelseledamöter och stiftare

Nämnden bedömer att personerna KB, BG och MKh utövar ett bestämmande inflytande över huvudmannens verksamhet.

KB, BG och MKh har en stark koppling till huvudmannen mot bakgrund av tidigare engagemang som styrelseledamöter. KB har suttit i huvudmannens styrelse perioden oktober 2020 till november 2021.⁶ BG har suttit i huvudmannens styrelse från maj 2018 till november 2021.⁷ MKh har suttit i styrelsen från maj 2018 till oktober 2020.⁸ KB och MKh är även stiftare av stiftelsen Framstegsskolan. Som stiftare av Stiftelsen Framstegsskolan finns en uppenbar stark koppling till huvudmannen och skäl att vidhålla ett bestämmande inflytande

⁴ Registreringsbevis från Länsstyrelsen, daterat 22-02-10.

⁵ I en formell anmälan om förändring framgår uppgifter om ägar- och ledningskretsen som ligger till grund för ägar- och ledningsprövning enligt 2 kap. 5 § skollagen.

⁶ Registreringsbevis från Länsstyrelsen från maj 2018.

⁷ Registreringsbevis från Länsstyrelsen från maj 2018.

⁸ Registreringsbevis från Länsstyrelsen från maj 2018.

över huvudmannen för att säkerställa grundarnas syfte med verksamheten. KB, BG och MKh bedöms av nämnden ha ett fortsatt bestämmande inflytande över verksamheten av flera skäl:

Det framgår av utredningen att huvudmannen har förvärvat English School Scandinavia AB med org.nr. 556653–1421 (dotterbolaget). Enligt dotterbolagets årsredovisning för räkenskapsår 2020 skedde förvärvet av dotterbolaget den 15 september 2020, men i huvudmannens redovisning framkommer det att förvärvet bokförs först den 30 juni 2021. Mot bakgrund av datum för förvärv konstaterar nämnden att KB och BG har varit delaktiga när beslut om förvärv tagits hos huvudmannen. Det framstår dock som oklart för nämnden, med utgångspunkt från huvudmannen, varför affären genomförs. Mot bakgrund av den ekonomiska situation som huvudmannen försätts i på grund av förvärvet liksom att avkastningen på placeringen synes vara obefintlig bedömer nämnden att förvärvet inte kan ses som en godtagbar placering av förmögenheten enligt stiftelselagen (1994:1220). Utöver att KB och BG har varit involverade i huvudmannens beslut om förvärvet framgår det efter en kontroll mot registermyndighet att KB och BG är styrelseledamöter i dotterbolagets styrelse sedan den 26 september 2020.⁹ KB är även registrerad som verklig huvudman i dotterbolaget sedan den 6 december 2021. Enligt nämnden är det anmärkningsvärt att huvudmannens sittande styrelse inte vidtar åtgärder för att komma till rätta med den riskfyllda situationen som har uppstått i och med förvärvet av tidigare styrelse där intyg från värdering av bolaget saknas. Det framgår även från protokoll från English School Scandinavia AB:s extra bolagsstämma¹⁰ att bolaget sedan den 9 februari 2022 till lika delar ägs av KB och BG, vilket inte stämmer eftersom det enligt räkenskaperna och huvudmannens egen utsaga är huvudmannen som äger English School Scandinavia AB. Detta visar att KB och BG betraktar sig själva som företrädare för huvudmannen och därmed ägare av dotterbolaget. När huvudmannens sittande styrelse inte vidtar åtgärder för att komma till rätta med det till synes betydelselösa ägandet av bolaget, åtgärder som att byta ut styrelseledamöterna i dotterbolaget och se till att en värdering av bolaget genomförs, visar detta att KB och BG har ett fortsatt bestämmande inflytande

⁹ Kontroll av uppgifter i Bolagsverket den 12 juni 2022.

¹⁰ Protokoll från extra bolagsstämma den 9 februari 2022, English School Scandinavia AB. Se Skolinspektionens beslut om återkallelse den 5 maj 2022, dnr. 2021:6975, sidan 13.

över huvudmannens verksamhet. Det eftersom styrelsens främsta intresse är att säkerställa att huvudmannen bedrivs enligt skollagen, och styrelsen här så uppenbart låter tidigare styrelseledamöters (KB och BG) intressen gå före stiftelsens.

Det framgår vidare av utredningen att stiftelsen köper andelar och ger aktieägartillskott till Saimagårdens Förskola AB med org.nr. 559117–3330. Enligt huvudmannens årsredovisning för räkenskapsår 2017/2018, not 4, har ett inköp av andelar i koncernföretag gjorts till ett värde av 50 000 kronor under räkenskapsåret 2016/2017. Ett aktieägartillskott om 50 000 kronor har, enligt huvudmannens huvudbok för räkenskapsåret 2020/2021, gjorts av huvudmannen den 30 juni 2021. Det är oklart för nämnden varför inköp av aktier samt aktieägartillskott har gjorts mot bakgrund av att stiftelsens förordnande inte anger att huvudmannen ska äga/vara delägare i aktiebolag. Vidare saknar bolaget nettoomsättning sedan i alla fall 2018 vilket ger en indikation på att det inte pågår någon normal verksamhet i bolaget och inte heller har gjort det sedan en längre tid. Detta indikerar att huvudmannen inte kan förväntas få någon avkastning på sin placering inom den närmaste framtiden. KB (verkställande direktör), BG och MKh är styrelseledamöter i bolagets styrelse sedan den 30 juni 2017. När huvudmannens sittande styrelse inte vidtar åtgärder för att komma till rätta med det till synes betydelselösa ägandet av bolaget, åtgärder som likvidation av aktiebolaget eller byte av styrelseledamöter, visar detta att KB, BG och MKh har ett fortsatt bestämmande inflytande över huvudmannens verksamhet. Det eftersom styrelsens främsta intresse är att säkerställa att huvudmannen bedrivs enligt skollagen, och styrelsen här så uppenbart låter tidigare styrelseledamöters (KB, BG och MKh) intressen gå före stiftelsens.

Det framgår av huvudmannens räkenskaper att KB gör utlägg för huvudmannen vid behov. Utläggen sker löpande och de senaste utläggerna gjordes av KB för huvudmannens räkning den 23 februari 2022. Till grund för denna utbetalning finns det fyra olika kostnadstyper bokförda i huvudmannens bokföring med verifikationstext ”Utlägg Khemais”. Utläggen avser, enligt bokföringen, drivmedel personbil, övriga kostnader-transportmedel, telekommunikation samt övriga externa kostnader. De utlägg som KB gör för huvudmannens räkning

visar att det finns stark koppling mellan KB och huvudmannen och att KB har ett fortsatt engagemang hos huvudmannen.

Av ovan framgår en tydlig koppling mellan huvudmannen och personerna KB, BG och MKh. Det är enligt nämnden visat att personerna KB, BG och MKh har ett fortsatt bestämmande inflytande över huvudmannens investeringar och placeringar eftersom det annars inte finns skäl för huvudmannen att vara fortsatt engagerad i ovan beskrivna bolag.

CB

Av yttrande från Säkerhetspolisen¹¹ framgår att CB enligt Säkerhetspolisens bedömning har ett väsentligt inflytande över huvudmannen. Av Skolinspektionens beslut om återkallelse den 5 maj 2022¹² framgår, med hänvisning till Säkerhetspolisens yttrande, att en av huvudmannens styrelseledamöter samt rektor har personliga och organisatoriska band till CB samt att CB mottar ersättning från huvudmannen.

Enligt Säkerhetspolisen har CB använt mailadressen [CB]@framstegsskolan.se. Andra mailadresser som CB har använt är [CB]@islamiskaskolan.com och [CB]@fsskolan.se. Vidare framgår av Säkerhetspolisens yttrande att CB har ingått i två Whatsapp-grupper benämnda "Rådet" och "SIS rektorsgrupp", vilka användes senast i maj 2021. I den senare har CB varit administratör. I Whatsapp-gruppen "Rådet" ingick, förutom CB, huvudmannens tidigare styrelseledamöter KB och BG, men även f.d. rektorn för Römosseskolorna samt ordföranden för Islamiska Förbundet i Sverige (Ifis). I Whatsapp-gruppen "SIS rektorsgrupp" ingick förutom CB och KB även BA, IH och KA.¹³

¹¹ Yttrande till Skolinspektionen rörande Framstegsskolan i Rågsved den 28 mars 2022, dnr 2019-10815-89.2. Nämnden/förvaltningen har inte tagit del av rapporten i sin helhet eftersom rapporten bedöms omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen. Rapporten finns som bilaga till Skolinspektionens beslut om återkallelse den 5 maj 2022, dnr. 2021:6975.

¹² Skolinspektionens beslut om återkallelse den 5 maj 2022, dnr. 2021:6975, sidan 3–4.

¹³ Av Skolinspektionens uppgifter framgår att KB är tidigare styrelseledamot tillika rektor i stiftelsen Framstegsskolan. BA och IH är styrelseledamöter i Stiftelsen för Bildning i Sverige, varav en av dem har dömts för grov ekonomisk brottslighet, samt att KA är styrelseledamot tillika rektor i Stiftelsen Imanskolan, Skolinspektionens beslut om återkallelse den 5 maj 2022, dnr. 2021:6975, sidan 6.

Som stiftare av Stiftelsen Framstegsskolan tillsammans med KB och MKh finns en uppenbar koppling till huvudmannen och starka skäl att vidhålla ett bestämmande inflytande över huvudmannen. CB bedöms av nämnden ha ett fortsatt bestämmande inflytande över verksamheten.

Av ovan framgår en tydlig koppling mellan huvudmannen/huvudmannens styrelse och personerna KB, BG, MKh och CB. Omständighet som har redogjorts för ovan visar på vilket sätt personerna utövar bestämmande inflytande över verksamheten. Enlig nämnden finns en påtaglig risk att i det fall styrelsen byts ut ännu en gång, att personerna KB, BG, MKh och CB har ett fortsatt bestämmande inflytande över verksamheten.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 5 a § skollagen ska, i fråga om en juridisk person, prövningen enligt 5 § andra stycket 1 och tredje stycket sammantaget avse

1. den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,
2. styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,
3. bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag, och
4. personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten. Lag (2018:1158).

Av punkt 1 framgår att det utöver vd även kan bli aktuellt att pröva annan som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten. Det kan vara fråga om en ledande funktion på motsvarande nivå som en vd, exempelvis en förvaltare, eller någon som inte har en sådan formell ställning men i praktiken utövar ett motsvarande inflytande.

Insikt

Nämnden bedömer att ledningskretsens samlade insikt i gällande föreskrifter för stiftelsen är bristfällig.

Motivering

En huvudman som bedriver utbildning för barn, finansierad av offentliga medel, ska ha den insikt som krävs i gällande lagstiftning för att kunna ta ansvar för utbildningen. Eftersom

huvudmannen inte har inkommit med några anmälningar om förändringar i ägar- och ledningskretsen till utbildningsnämnden trots flera styrelseändringar är det angeläget att göra en grundlig prövning av ägar- och ledningskretsens samlade insikt på området.

Huvudmannen har redogjort för utbildning och erfarenhet för tre av styrelsens fyra styrelseledamöter.¹⁴

MK – Pedagogisk utbildning, och erfarenhet genom flertalet uppdrag inom skolväsendet sedan 1998, erfarenhet som undervisande lärare och fritidschef.

KaC – Utbildad socionom och erfarenhet av arbete som familjebehandlare med fokus på barn och unga.

IK – Erfarenhet som verkstads-, plats- och servicechef.

Huvudmannen har inte redovisat utbildning och erfarenhet vad gäller styrelseledamot KC.

Det framgår av huvudmannens redovisning att personerna saknar kompetens på området förskola och ekonomiska regelverk. Det framgår vidare av redovisningen att styrelseledamöterna nu genomgår kompetensutveckling eller har genomgått externa och företagsinterna utbildningar inom ledarskap, förhandling, kommunikation, arbetsrätt, arbetsmiljö, förändringsarbete och verksamhetsutveckling. Förvaltningen har bett huvudmannen styrka de uppgifter som har lämnats liksom förtydliga vissa uppgifter. Förvaltningen har ställt frågan till huvudmannen den 2 juni 2022 men har under utredningens gång inte fått något svar på frågan. Den 29 juni 2022 inkom huvudmannen med ett bemötande av de frågor förvaltningens ställt under utredningens gång liksom yttrande över det underlag som ligger till grund för nämndens beslut. Läs nedan under rubriken *Huvudmannens yttrande* på vilket sätt huvudmannens yttrande påverkar nämndens bedömning av huvudmannens insikt.

Enligt nämnden ska ägar- och ledningskretsen ha en samlad insikt i gällande föreskrifter kontinuerligt. Att insikt enligt skollagen finns hos ägar- och ledningskretsen kontinuerligt säkerställer nämnden genom att huvudmannen anmäler

¹⁴ Det framgår att det finns fyra styrelseledamöter enligt det registreringsbevis från den 10 februari 2022 som huvudmannen har redovisat till förvaltningen den 20 maj 2022.

förändringar i ägar- och ledningskretsen inom en månad till förvaltningen. När huvudmannen inte anmäler förändringar i ägar- och ledningskretsen innebär det att huvudmannen kan bedriva verksamheten med bristfällig insikt.

Vad gäller personerna KB, BG, MKh och CB som nämnden bedömer ha ett bestämmande inflytande över huvudmannen, kan konstateras att personerna har erfarenhet av att bedriva utbildning. Emellertid efter granskning av andra engagemang som personerna bedriver, och bedöms ha bestämmande inflytande över, så framträder en bild av personer som inte har den insikt i gällande föreskrifter som krävs för att bedriva förskola, i synnerhet insikt i ekonomiska regelverk och skyldigheter som aktiebolag har mot det allmänna. Se vidare effekter av personernas bristande insikt i ekonomiska regelverk vad gäller krav på registrering av årsredovisning, verklig huvudman och upprättande av särskild balansräkning under rubrikerna *Lämplighet/Missköta övriga engagemang*.

Det framgår sammanfattningsvis av utredningen att ledningskretsen saknar insikt i huvudsakligen de ekonomiska regelverken vad gäller stiftelselagens krav, bokföringsskyldighet och årsredovisningslagen. Men även skollagens krav bland annat anmälningsskyldighet vid förändringar i ägar- och ledningskretsen och uppgiftsskyldighet. Även utbildning och erfarenhet från förskola är bristfälligt. Se vidare effekter av bristande insikt under rubriken *Lämplighet*. När huvudmannens ledningskrets inte har den insikt i gällande föreskrifter som krävs för att kunna ta ansvar för utbildningen innebär det en risk att personer och myndigheter som har rätt till insyn i verksamheten inte får den insyn de har rätt till eftersom bokföring och redovisning inte sköts, liksom att utbildningen bedrivs i strid med gällande lagstiftning.

Huvudmannens yttrande den 29 juni 2022

Nämnden har tagit del av huvudmannens yttrande i sin helhet.

Sammanfattningsvis påverkar inte huvudmannens yttrande nämndens bedömning vad gäller ledningskretsens samlade insikt enligt ovan. Huvudmannens yttrande förtydligar och förstärker det faktum att ledningskretsen inte har den insikt som krävs enligt skollagen.

Det framgår av huvudmannens yttrande att MK och IK inte har kunnat påvisa den erfarenhet som har anförts tidigare. Nämnden begärde in intygen den 2 juni 2022 och enligt nämnden har styrelseledamöterna haft tillräckligt med tid för att få fram intyg. Enligt nämnden är det anmärkningsvärt att de nytillträdde styrelseledamöterna inte redan har tjänstgöringsintyg till handa eftersom det innebär att de har valts in i styrelsen utan att kunna påvisa utbildning och erfarenhet.

Det framgår vidare av de kursintyg som har lämnats in att det saknas kompetens på områden som ekonomi (ekonomiska regelverk), förskola/krav på huvudmän som bedriver förskola (skollagen) och arbetsmiljölagstiftning.

Rättslig reglering

Enligt lagkravet i 2 kap. 5 § första stycket 1 skollagen ska företrädaren eller företrädarna, om verksamheten bedrivs av en juridisk person, genom erfarenhet eller på annat sätt ha förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten. Det framgår av förarbetena till skollagen (prop. 2017/18:158 s. 47) att utöver kunskap om innehållet i *skollagen* omfattar kravet på insikt även kunskap om bland annat de arbetsrättsliga och arbetsmiljörättsliga regler som reglerar verksamheten. Vidare krävs insikt om de ekonomiska regelverk som styr associationsformen, exempelvis reglerna i årsredovisningslagen och aktiebolagslagen. Bedömningen av om kravet på insikt är uppfyllt ska ske samlat för hela den berörda kretsen, dvs. kravet ska i ett aktiebolag vara uppfyllt av styrelsen, den verkställande direktören och ägarna sammantaget. I ett handelsbolag ska kraven uppfyllas av bolagsmännen och eventuella kommanditdelägare gemensamt. I en ekonomisk eller ideell förening ska kraven vanligtvis uppfyllas av styrelsen.

Ekonomiska förutsättningar

Nämnden bedömer att huvudmannen inte har ekonomiska förutsättningar att bedriva förskola i enlighet med gällande föreskrifter.

Motivering

I kravet på ekonomiska förutsättningar ligger att verksamheten ska bedrivas på ett sätt som innebär att den bär sina kostnader och att det finns ett ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar. Enligt nämnden innebär kravet att huvudmannen

ska bedriva en likvärdig utbildning av god kvalitet i enlighet med kraven i skollagen och läroplanen för förskola, att det finns likvida medel att betala löpande räkningar med och att det finns ekonomiskt utrymme för att utveckla utbildningen mot ökad måluppfyllelse och hantera oförutsedda kostnader som exempelvis en period med färre barn inskrivna än normalt i en förskola.

Det finns försvårande omständigheter vid bedömningen av huvudmannens ekonomiska förutsättningar. Huvudmannen har under räkenskapsåret 2020/2021 förvärvat ett bolag, English School Scandinavia AB (kallat dotterbolaget) till ett värde av 9 500 000 kronor och till följd av detta även tagit upp ett värde på 9 500 000 kronor som en tillgång i balansräkningen. Enligt revisionsberättelsen för året har huvudmannen inte kunnat lämna tillräckliga revisionsbevis för att värdet av andelarna i detta dotterbolag ska kunna bedömas. Värdet är enligt revisorn väsentligt för årsredovisningen som helhet vilket gör att revisorn drar slutsatsen att huvudmannens årsredovisning för verksamhetsåret 2020/2021 därmed inte har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och inte ger en rättvisande bild av huvudmannens finansiella ställning per den 30 juni 2021. Nämnden konstaterar att huvudmannen sannolikt kommer att få en sådan revisorsanmärkning varje räkenskapsår till dess att huvudmannen inkommit med tillräckliga revisionsbevis för att stödja värderingen alternativt att tillgången avyttras och därmed värderas på ett sätt som huvudmannen kan visa.

I dotterbolagets årsredovisning för räkenskapsåret 2020 uppges att tidigare ägare har haft stora skulder som den nya ägaren kommit överens om, enligt avtal, ska betalas genom köpeskillingen. Det framgår inte från årsredovisningen hur stora skulderna varit. Förvaltningen har ställt frågan till huvudmannen den 2 juni 2022 men har under utredningens gång inte fått något svar på frågan. Den 29 juni 2022 inkom huvudmannen med ett bemötande av de frågor förvaltningen ställt under utredningens gång liksom yttrande över det underlag som ligger till grund för nämndens beslut. Läs nedan under rubriken *Huvudmannens yttrande* på vilket sätt huvudmannens yttrande påverkar nämndens bedömning av huvudmannens ekonomiska förutsättningar. Detta spelar dock i sammanhanget mindre roll då revisorn redan konstaterat att huvudmannen ej kunnat lämna tillräckliga bevis för att stödja värderingen. En tillgång som i balansräkningen bokförs till ett felaktigt värde ger en missvisande bild av företagets stabilitet dvs soliditet (långsiktig

betalningsförmåga). Se nedan under rubriken *Soliditet* för en närmare förklaring om effekter av en felaktig värdering.

Även dotterbolaget har i sina två senaste tillgängliga årsredovisningar, för räkenskapsåren 2019 samt 2020, anmärkningar i revisionsberättelsen där det lyfts fram att årsredovisningarna inte har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och att dessa inte ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av bolagets finansiella ställning. Nämnden konstaterar att detta bidrar till osäkerheten kring det ekonomiska underlag som huvudmannen har redovisat och avsaknad av värdering av dotterbolaget vilket för huvudmannen innebär en väsentlig ekonomisk risk.

Nedan gör förvaltningen en bedömning av huvudmannens ekonomiska förutsättningar enligt skollagen. När inte annat anges baseras bedömningen på att andelarna i dotterbolaget är korrekt värderade till 9 500 000 kronor. Nämnden vill dock understryka att huvudmannen vid datum för detta beslut inte har visat för nämnden att värderingen av andelarna är korrekt. I det fall huvudmannen inte kan visa på värderingsintyg eller att det visar sig att andelarna i dotterbolaget är övervärderade så innebär det en väsentlig försämring av den ekonomiska situationen för huvudmannen.

Kassalikviditet

Tillsynen visar att huvudmannens verksamhet sedan föregående räkenskapsår, räkenskapsår 2020/2021, bedrivs med en påtaglig risk för konkurs i och med att den kortsiktiga betalningsförmågan är oacceptabelt låg. Se tabell nedan.¹⁵ Den låga kassalikviditeten innebär en överhängande risk att huvudmannen inte kan betala sina löpande kostnader vart efter de förfaller till betalning, exempelvis löner och skatter.

	2021 / 2022 (2020-04-30)	2020 / 2021	2019/ 2020
Kassalikviditet*	29%	64%	1558%

* Förvaltningens riktvärde för en acceptabel kassalikviditet är 100%

Den stora försämringen av huvudmannens kassalikviditet beror på förvärvet av English School Scandinavia AB. Till att börja

¹⁵ Se bilaga till beslut om återkallelse den 1 juli 2022, *Formler för nyckeltal samt jämförelsevärden*.

med för att huvudmannen ökar sina kortfristiga skulder med köpeskillingen, dvs 9 500 000 kronor, vart efter huvudmannen sedan betalar av dotterbolagets skulder minskar skuldsidan och då är det i stället den faktiska utbetalningen från banken som ger den slutgiltiga påverkan på kassalikviditeten.

Ytterligare negativ påverkan på huvudmannens redan ansträngda kassalikviditet får de investeringar som huvudmannen gör i bilar, tv-apparater samt datorer under räkenskapsår 2021/2022 vilka uppgår till cirka 1 300 000 kronor. Förvaltningen har bett huvudmannen förklara på vilket sätt inköpen varit nödvändiga för verksamheten. Förvaltningen har ställt frågan till huvudmannen den 2 juni 2022 men har under utredningens gång inte fått något svar på frågan. Den 29 juni 2022 inkom huvudmannen med ett bemötande av de frågor förvaltningen ställt under utredningens gång liksom yttrande över det underlag som ligger till grund för nämndens beslut. Läs nedan under rubriken *Huvudmannens yttrande* på vilket sätt huvudmannens yttrande påverkar nämndens bedömning av huvudmannens ekonomiska förutsättningar. Nämnden konstaterar att ledningskretsens investeringar om cirka 1 300 000 kronor under räkenskapsåret 2021/2022 har påverkat huvudmannens ekonomi väsentligt negativt och har bidragit till den svåra ekonomiska situation som huvudmannen befinner sig i.

Enligt huvudmannens huvudbok per 2022-04-30 finns en skuld på 3 000 000 kronor bokad på konto 2840 ”kortfristiga låneskulder” och som enligt huvudboken för räkenskapsåret 2020/2021 uppstod 2020-07-06 och avser ”Framstegsskolan Gbg – lån till Sthlm”. För att en skuld ska anses kortfristig får den finnas i maximalt 12 månader. Redovisningen blir missvisande eftersom en låneskuld med längre tidsfrist än 12 månader ska bokföras under långfristiga låneskulder och ger därmed en annan effekt på ekonomin än vad en kortfristig låneskuld får. Vidare saknas information om vilken tidsfrist som gäller för avbetalningen av skulden enligt låneavtalet. Uppgifter om ränteersättning och amortering får även en annan relevans om det är fråga om en skuld som ska betalas av på en längre tid. Felbokningen, eller en bokning som inte korrigeras för att efterleva god redovisningssed¹⁶, innebär att det inte går att få en

¹⁶ Redovisningen ska upprättas på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed, vilket framgår av 4 kap. 2 § BFL och 2 kap. 2 § ÅRL. God redovisningssed innebär en skyldighet att följa redovisningsprinciper med lagstöd. Bland dessa kan särskilt nämnas kravet på rättvisande bild av verksamheten.

korrekt bild av hur stabil huvudmannens ekonomi är. Förvaltningen har begärt in låneavtal från huvudmannen liksom att huvudmannen ska bekräfta långivare. Förvaltningen har ställt frågan till huvudmannen den 2 juni 2022 men har under utredningens gång inte fått något svar på frågan. Den 29 juni 2022 inkom huvudmannen med ett bemötande av de frågor förvaltningen ställt under utredningens gång liksom yttrande över det underlag som ligger till grund för nämndens beslut. Läs nedan under rubriken *Huvudmannens yttrande* på vilket sätt huvudmannens yttrande påverkar nämndens bedömning av huvudmannens ekonomiska förutsättningar. Angiven långivare i huvudmannens bokföring är Föreningen Framstegsskolan i Göteborg: *Framstegsskolan Gbg – lån till Sthlm*. Föreningen Framstegsskolan i Göteborg med org.nr. 855102–1952 bedriver Römosseskolan i Göteborg. Angiven låneskuld hos huvudmannen i årsredovisning räkenskapsår 2020/2021 är ett belopp om 3 000 000 kronor. I Skolinspektionens beslut om återkallelse den 27 oktober 2021¹⁷ framgår att Skolinspektionen bedömer att fyra av fem styrelsemedlemmar i föreningens styrelse är olämpliga att fortsatt bedriva skolverksamhet. Ärendet huruvida tillstånden ska återkallas eller inte är under prövning i förvaltningsdomstol. Det framgår vidare efter kontroll av Föreningen Framstegsskolan i Göteborg mot Bisnodes kreditjänst att föreningen har en lång historia av betalningsanmärkningar och skatteskulder. Det framgår att föreningen har totalt restförda skatter om 5 744 328 kronor, där den senaste skatteskulden restfördes i november 2021 (1 722 219 kronor). Föreningens betalningsbeteende indikerar likviditetsbrist. I det fall föreningen förlorar sitt tillstånd att bedriva utbildning innebär det helt eller väsentligt bortfall av rörelseintäkter. Enligt nämnden finns en påtaglig risk att föreningen hamnar på obestånd och därmed ska eventuella lån till föreningen realiseras. I ett sådant fall, där huvudmannen ska betala av lånen till föreningen, hamnar huvudmannen på obestånd eftersom huvudmannen per den 30 april 2022 inte har likviditet om 3 000 000 kronor att realisera. Med anledning av detta konstaterar nämnden att låneskulden till Föreningen Framstegsskolan i Göteborg medför en stor finansiell risk för huvudmannen. Risker innebär att huvudmannen plötsligt kan hamna på obestånd på grund av att likvida medel inte finns att tillgå för att betala verksamhetens löpande räkningar.

¹⁷ Skolinspektionens beslut om återkallelse den 27 oktober 2021, dnr SI 2021:3767.

Det finns i huvudmannens redovisning per den 30 april 2022 ännu ett lån som uppgår till 1 050 000 kronor. Förvaltningen har även här begärt in fler uppgifter om låneskulden. Huvudmannen har inte inkommit med de efterfrågade uppgifterna. Förvaltningen har ställt frågan till huvudmannen den 2 juni 2022 men har under utredningens gång inte fått något svar på frågan. Den 29 juni 2022 inkom huvudmannen med ett bemötande av de frågor förvaltningen ställt under utredningens gång liksom yttrande över det underlag som ligger till grund för nämndens beslut. Läs nedan under rubriken *Huvudmannens yttrande* på vilket sätt huvudmannens yttrande påverkar nämndens bedömning av huvudmannens ekonomiska förutsättningar. Angiven långgivare i huvudmannens bokföring är något oklar. *Frihab AB* anges som långgivare i verifikationstexten i huvudboken men på kontots namn i bokföringen anges Föreningen Framstegsskolan i Göteborg: *Kortfristig skuld Förening Framstegsskolan*. Detta innebär att långgivaren bör vara Frihab AB med org.nr. 556917–1936 eller Föreningen Framstegsskolan i Göteborg. Om långgivaren är den sistnämnda aktören har nämnden redogjort ovan för aktuell finansiell risk med ett sådant lån. Om långgivaren är Frihab AB är detta bolag försatt i konkurs, en konkurs inleddes den 6 oktober 2021.¹⁸ Detta innebär för huvudmannen en uppenbar risk att 1 050 000 kronor ska betalas ut inom kort. Detta skulle bidra väsentligt negativt till huvudmannens likviditetsproblem och eventuellt innebära att huvudmannen inte kan betala verksamhetens löpande räkningar.

Per den 30 april 2022 har huvudmannen enligt sin balansräkning en kassa som uppgår till 808 960 kronor och kortfristiga fordringar som uppgår till totalt 1 273 981 kronor. Totalt finns alltså tillgängliga omsättningstillgångar som uppgår till ett värde av 2 082 237 kronor och som i bästa fall kan användas för att reglera viss del av skulderna. Detta förutsätter dock att de kortfristiga fordringarna kan realiseras. Förvaltningen har bett huvudmannen beskriva kortfristiga fordringar och hur dessa kan realiseras, men huvudmannen har inte inkommit med några sådana beskrivningar. Förvaltningen har ställt frågan till huvudmannen den 2 juni 2022 men har under utredningens gång inte fått något svar på frågan. Den 29 juni 2022 inkom huvudmannen med ett bemötande av de frågor förvaltningen ställt under utredningens gång liksom yttrande över det underlag som ligger till grund för nämndens beslut. Läs nedan under rubriken *Huvudmannens yttrande* på vilket sätt huvudmannens

¹⁸ Uppgifterna framgår efter kontroll mot Bolagsverket den 15 juni 2022.

yttrande påverkar nämndens bedömning av huvudmannens ekonomiska förutsättningar. I det fall den totala låneskulden om 4 050 000 kronor ska återbetalas återstår en skuld om 1 967 763 kronor som huvudmannen inte har likvida medel att lösa. I det fall enbart ett lån ska återbetalas bidrar det ändå till likviditetsproblem och svårigheter att betala verksamhetens löpande räkningar för huvudmannen. Enligt nämnden är revisorskommentaren i årsredovisningen för räkenskapsår 2020/2021¹⁹ en försvårande omständighet i det fall huvudmannen behöver ny långivare.

Soliditet

Vad gäller soliditeten, den långsiktiga betalningsförmågan, så ser denna enligt vad som presenteras i huvudmannens redovisning, ut att överstiga riktvärdet. Som framgår av utredningen kan detta dock vara uppgifter som kan ifrågasättas eftersom redovisningen enligt revisor inte ger en rättvisande bild av huvudmannens ekonomiska situation - föregående räkenskapsår (2020/2021) – eftersom värderingen av det förvärvade dotterbolaget påverkar soliditeten och inte kan styrkas av huvudmannen. Är dotterbolaget övervärderat och därmed tillgången som tagits upp i huvudmannens redovisning innebär detta att även det egna kapitalet är övervärderat. Detta då balansräkningen visar vilka tillgångar som finns i ett bolag och om de är finansierade med eget kapital eller med externa skulder. I ett fall med övervärdering och en balansräkning som balanserar blir den direkta effekten att tillgångssidan är för stor och därmed även det egna kapitalet. Detta innebär att vid en övervärdering ska tillgångssidan minskas till sitt egentliga värde och i samma omfattning ska det egna kapitalet skrivas ned i värde. En nedskrivning av det egna kapitalet ger en direkt försämrad effekt på soliditeten. Nämnden konstaterar vidare att det inte finns något i utredningen som indikerar att det finns något av väsentligt värde i dotterbolaget. Utan en värdering av dotterbolaget är det svårt för förvaltningen att uppskatta vad det egna kapitalet faktiskt uppgår till och därmed vilken nivå soliditeten har. I värsta fall, om dotterbolaget saknar värde, innebär det en övervärdering om 9 500 000 kronor. Reellt skulle detta innebära att huvudmannens egna kapital, som per den 30 april 2022 är på 5 575 167 kronor

¹⁹ Det framgår av revisorskommentaren i huvudmannens årsredovisning för räkenskapsår 2020/2021 att revisorn drar slutsatsen att huvudmannens årsredovisning för verksamhetsåret inte har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och därmed inte ger en rättvisande bild av huvudmannens finansiella ställning per 2021-06-30.

(med hänsyn taget till huvudmannens resultat vid samma tidpunkt), blir negativt (- 3 924 833 kronor). En negativ soliditet innebär en soliditet långt under riktvärdet och därmed att en konkurs skulle vara oundviklig.

Sammanfattningsvis framgår det av utredningen att huvudmannens ekonomiska förutsättningar är bristfälliga och att det på fler än ett sätt föreligger risk för konkurs. Nämnden bedömer att den enskilde inte har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten i enlighet med skollagen.

Huvudmannens yttrande den 29 juni 2022

Nämnden har tagit del av huvudmannens yttrande i sin helhet.

Sammanfattningsvis påverkar inte huvudmannens yttrande nämndens bedömning vad gäller huvudmannens ekonomiska förutsättningar enligt ovan. Huvudmannens yttrande förtydligar och förstärker huvudmannens bristande ekonomiska förutsättningar att bedriva utbildning enligt skollagen.

Dotterbolaget och värderingen av bolaget

Nämnden konstaterar att det framgår av huvudmannens yttrande att det fortfarande saknas en värdering av English School Scandinavia AB (dotterbolaget), godkänd av relevant revisor. Nämnden vill ändå bemöta det huvudmannen anför i denna del.

Huvudmannen anför:

Mäklarbyrån New property hade värderat bolaget till 17.5 miljon kronor och utifrån vår egna besiktning av platsen samt att vi avstod från ägandet av två fastigheter utanför Stockholm landade vi på 9,5 miljon efter långdragna förhandlingar. Både säljaren och mäklaren ansåg att det verkliga värdet var högre än det vi erbjöd. Vi har begärt ut värderingsintyg m.m. och väntar svar från advokatbyrån som hanterade affären, de har vidaresänt begäran till mäklaren.

Nämnden konstaterar att följande framgår av årsredovisningarna från English School Scandinavia:

- Utdrag från revisionsberättelsen i årsredovisning räkenskapsår 2019:

Uttalanden med avvikande mening

”Enligt min uppfattning har årsredovisningen inte upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger ej en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av English School Scandinavia ABs finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Jag avstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen. Jag har ej erhållit tillräckliga revisionsbevis för att kunna bedöma värdet av bolaget materiella tillgångar. Ej heller har jag kunnat bedöma riktigheten av bolagets kortfristiga skulder. Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.”

Anmärkningar

”Bolaget har inte betalat skatter och avgifter i rätt tid.

Årsredovisningen har inte upprättats i sådan tid att det har varit möjligt hålla årsstämma inom sex månader från räkenskapsårets utgång.”

- "Utdrag från revisionsberättelsen i årsredovisning räkenskapsår 2020:

Uttalanden med avvikande mening

”Enligt min uppfattning har årsredovisningen på grund av hur betydelsefullt det förhållande som beskrivs i avsnittet "Grund för uttalanden" är, inte upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger inte en rättvisande bild av English School Scandinavia ABs finansiella ställning per den 2020-12-31 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Som en följd av det förhållande som beskrivs i avsnittet "Grund för uttalanden" avstyrker jag att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.”

Anmärkningar

”I ÅR finns redovisat en fordran på tidigare styrelseledamoten X med 291 648 kronor i strid med låneförbudet i 21 kap. 1 § ABL. Någon dispens enligt 21 kap. 8 § ABL finns ej. ÅR har inte upprättats i sådan tid att det varit möjligt att, enligt 7 kap. 10 § ABL hålla årsstämma inom sex månader efter räkenskapsårets utgång. Under räkenskapsåret har skatter och avgifter inte erlagts i rätt tid eller med rätt belopp.”

”Som en följd av det förhållande som beskrivs i avsnittet "Grund för uttalanden" avstyrker jag att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen.”

Av ovan framgår att underlag för värdering/eventuella befintliga värderingsintyg är otillräckliga enligt dotterbolagets revisor. Nämnden utgår från att alla parter har gjort/gör sitt yttersta för att

se till att revisor tar del av de handlingar som krävs för att komma till rätta med räkenskapen snarast möjligt. Effekten av utebliven värdering av dotterbolaget är huvudmannens finansiella ställning inte kan fastställas vilket framgår av huvudmannens årsredovisning.

Enligt nämndens bedömning kan tidigare styrelseledamöter – där några av dessa bedöms ingå i huvudmannens ledningskrets – belastas för detta vårdslösa förvärv som har påverkat stiftelsens ekonomi och i synnerhet likviditeten allvarligt negativt. Tidigare styrelseledamöter borde efter en inte alltför noggrann granskning ha insett den allvarliga finansiella risk det innebär för huvudmannen att förvärva English School Scandinavia AB.

Enligt nämndens bedömning kan nuvarande styrelseledamöter belastas för ekonomisk misskötsamhet genom att inte omgående utreda och vidtaga för stiftelsen lämpliga åtgärder, exempelvis se till att en värdering som kan godkännas av revisor kommer på plats eller likvidera aktiebolaget.

Låneavtal

Nämnden konstaterar att i det fall de kortfristiga skulderna ligger kvar som kortfristiga skulder, trots att de är långfristiga, innebär det att kassalikviditeten sjunker från 29% till 20% när amortering görs av huvudmannen i enlighet med de låneavtal²⁰ huvudmannen har redovisat.

Detta konstaterande baseras på att lånet om 3 000 000 kronor betalas av med 600 000 kronor per år. Huvudmannen har emellertid inte efterlevt låneavtalet till fullo då ingen amortering gjordes den 31 december 2021. Emellertid torde huvudmannen kunna göra amortering enligt låneavtal under hela räkenskapsåret vilket innebär att huvudmannen inom kort ska erlägga 600 000 kronor för avbetalning av skuld.

Nämnden konstaterar vidare att det inte sker någon amortering på skulden om 1 350 000 kronor idag. Det innebär att det ska finnas höjd att även betala denna skuld enligt låneavtal.

Vidare framgår enligt låneavtalen att huvudmannen ska erlägga 5% av överskott vid vinst till långivaren. Det innebär att det totala beloppet som ska amorteras varierar beroende av om

²⁰ Se huvudmannen yttrande bilaga *Bilaga 1, svar på kompletterande frågor översända 2 juni*, se s. 12–15.

huvudmannen bedrivs med överskott eller inte. Detta påverkar huvudmannens förmåga att stärka soliditeten.

Effekten av att boka skulderna som kortfristiga i stället för långfristiga är att det i ett längre perspektiv framstår som att huvudmannens totala skulder kommande år kommer att vara betydligt lägre då kortfristiga skulder ska försvinna inom 12 månader. Effekten blir därmed att huvudmannens bokföring blir missvisande genom att den visar en mer positiv bild av huvudmannens ekonomi än vad den är i realiteten. Det framstår som att huvudmannen i större utsträckning finansieras av eget kapital än vad huvudmannen faktiskt är.

I det fall de kortfristiga skulderna bokas om till långfristiga skulder innebär detta att kassalikviditeten stärks något, från 29% till 47%. Dock innebär detta att kassalikviditeten är långt ifrån tillräcklig för att betala huvudmannens löpande kostnader och därmed för att, enligt nämnden, bedömas vara på en acceptabel nivå som kan krävas av en huvudman som bedriver förskola i staden.

Det framgår av den balansrapport som huvudmannen har redovisat per sista april 2022 att sittande styrelse inte har sett till att skulderna bokas om så att bokföringen ger en rättvisande bild av stiftelsens ekonomi vilket borde ha gjorts snarast enligt god redovisningssed. Det framgår inte heller av huvudmannens yttrande att en ombokning har gjorts.

Enligt nämndens bedömning har huvudmannen i nuläget inte tillräcklig kassalikviditet för att betala sina kortfristiga skulder. Det finns idag inte utrymme för att amortera 600 000 kronor enligt låneavtal, utöver kostnader för den vanliga verksamheten.

Fordringar

Det framgår av huvudmannens yttrande att det finns två fordringar om totalt 275 000 kronor.

Gällande fordran A anför huvudmannen att flera påminnelser har gjorts för att driva in fordringen.

Nämnden konstaterar att huvudmannen inte har visat att några indrivningsåtgärder har vidtagits vad gäller utestående fordringar. Nämnden konstaterar vidare vad gäller fordran B, att mot

bakgrund av gäldenärens ekonomiska situation kan huvudmannen inte räkna med att få pengarna återbetalade.

Enligt nämndens bedömning innebär detta dels att huvudmannens kassalikviditet kommer att försämrats ytterligare när delar av fordringarna kommer att skrivas ned. Dels att sittande styrelse kan belastas för ekonomisk misskötsamhet då dessa omgående borde ha inlett ett omfattande indrivningsarbete för att kräva in utestående fordringar mot bakgrund av huvudmannens bristande kassalikviditet. Att skicka ut några ”påminnelser” (vilket huvudmannen inte har styrkt) är enligt nämnden inte en tillräcklig åtgärd mot bakgrund av huvudmannens ekonomiska situation liksom att huvudmannen har ett särskilt ansvar som finansierad av offentliga medel.

Rättslig reglering

Lagkraven i 2 kap. 5 § andra stycket 2 innebär att för ett godkännande ska den enskilde ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

I förarbetena till skollagen (prop. 2017/18:158, s. 50 och s. 122) anges att om en tillsynsmyndighet exempelvis konstaterar att det finns en risk att verksamheten inom en nära framtid kommer att gå i konkurs bör detta kunna vara ett skäl att ingripa mot verksamheten. Även om barn, elever eller brukare ännu inte påverkas på ett sätt som kan ge anledning att ingripa på andra grunder kan det finnas skäl att återkalla ett tillstånd så att verksamheten kan avvecklas på ett mer ordnat sätt än genom exempelvis en konkurs mitt under en termin. Ett krav bör därför införas på att aktören ska ha ekonomiska förutsättningar att följa föreskrifterna för verksamheten. Kravet på att den enskilde ska ha ekonomiska förutsättningar att följa föreskrifterna gäller under hela den tid då verksamheten bedrivs. I kravet på ekonomiska förutsättningar ligger att verksamheten ska bedrivas på ett sätt som innebär att den bär sina kostnader och att det finns ekonomiskt utrymme för nödvändiga investeringar. Det kan bli aktuellt att ingripa mot en aktör om ekonomin kraftigt försämrats, t.ex. genom vikande elevunderlag eller att aktörens tillgångar minskar, på ett sådant sätt att det påverkar förutsättningarna att bedriva en verksamhet av godtagbar kvalitet enligt lagar och andra föreskrifter. Om verksamheten visar ett underskott bör det vägas in om det finns fonderade eller andra medel, exempelvis en bankgaranti, tillgängliga för att hantera underskottet. En prognos som visar att det finns förutsättningar att inom skälig tid nå ett överskott kan också vara en indikation på att kravet är uppfyllt.

Om det är fråga om ett bolag som ingår i en koncern bör det även beaktas om ekonomin i koncernen som helhet påverkar aktörens ekonomiska förutsättningar.

Lämplighet

Enligt nämndens bedömning är var och en i huvudmannens ledningskrets olämplig att bedriva förskola och företräda en huvudman som bedriver förskola finansierad med offentliga medel.

Motivering

Utbildningen ska genomföras i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Huvudmannen och rektorn utformar utbildningen och ansvarar för att barnen når målen enligt läroplan för förskola och förbereds för fortsatt utbildning. För att bedriva en utbildning för barn, finansierad med offentliga medel, ställs därför höga krav på huvudmannens ägar- och ledningskrets. Huvudmannens förutsättningar för uppdraget påverkar vilken verksamhet som erbjuds barnen. Stockholms stad säkerställer genom tillsyn att förskolor i staden, vars huvudmän godkänts av staden, företräds av lämpliga personer och seriösa huvudmän som har de förutsättningar som krävs enligt skollagen. Enligt nämnden ska huvudmän som bedriver utbildning i staden inte ha kopplingar till personer och aktörer som riskerar att sprida totalitära ideologier, som är oförenliga med svenska grundläggande fri- och rättigheter, till barnen i utbildningen. Om en person i en huvudmans ledningskrets visar sig ha en sådan koppling, så är personen enligt nämnden olämplig att företräda en huvudman som bedriver utbildning i staden.

Nämnden konstaterar att var och en i ledningskretsen är olämplig att bedriva förskola eftersom:

- (1) CB har ett bestämmande inflytande över huvudmannens verksamhet enligt ett aktuellt yttrande från Säkerhetspolisen. CB är stiftare av huvudmannen och har därav en stark koppling till den verksamhet huvudmannen

bedriver.²¹ CB företräder enligt Säkerhetspolisen en totalitär ideologi som är oförenlig med svenska grundläggande fri- och rättigheter. CB har starka kopplingar till organisationer/föreningar som enligt Säkerhetspolisen främjar en totalitär ideologi som är oförenlig med svenska grundläggande fri- och rättigheter.

- (2) Var och en i ledningskretsen har en bristfällig vilja och förmåga att fullgöra sina skyldigheter mot stiftelsen, det allmänna och laglydnad i övrigt. Ledningskretsen kan belastas för ekonomisk misskötsamhet som har orsakat huvudmannen ekonomisk skada.

1. Personer med koppling till totalitära ideologier

I Skolinspektionens beslut om återkallelse den 5 maj 2022²² framgår följande med hänvisningar till uppgifter från Säkerhetspolisens yttrande till Skolinspektionen den 28 mars 2022²³:

Av yttrandet framgår att CB är en av grundarna till Islamiska Förbundet i Sverige (Ifis) (802400–7893), vilken var en av de organisationer som var initiativtagare till att bilda Islamic Organizations in Europe (FIOE). CB har fram till 2014 varit vice ordförande samt därefter ordförande under två perioder för FIOE. FIOE benämns som en av Muslimska Brödraskapets (MB) europeiska gren. Ifis ideologiska grund domineras, enligt Ifis egen utsaga, på organisationen MB:s totalitära syn på religion. CB har även varit ordförande för bland andra Sveriges Unga Muslimer (Sum) (802015–7403) och Ibn Rushd (802411–0762). Två organisationer som utpekats av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) som dominerades av MB:s ideologi. Förutom kopplingen till MB:s ideologi, påpekar Säkerhetspolisen i sitt yttrande till Skolinspektionen att Kammarrätten i Stockholm 2019 fann att Sum genom åren brustit i respekten för demokratins idéer.²⁴

Säkerhetspolisen påpekar även i yttrandet att talande för CB:s involvering i skolorna [Imanskolan och Framstegsskolan] är att

²¹ En stiftelse bildas genom att en stiftare utfärdar ett stiftelseförordnande och genomför en förmögenhetsdisposition (1 kap. 2 § stiftelselagen).

²² Skolinspektionens beslut om återkallelse den 5 maj 2022, dnr. 2021:6975.

²³ Yttrande till Skolinspektionen rörande Framstegsskolan i Rågsved den 28 mars 2022, dnr 2019-10815-89.2.

²⁴ [Nämndens tillägg: Kammarrätten i Stockholm den 31 oktober 2019, mål nr. 1383–19.]

CB bland annat har använt mailadressen
[CB]@framstegsskolan.se.

Utklipp från Skolinspektionens beslut om återkallelse från
huvudmannen Stiftelsen Framstegsskolan:

”Sammanfattningsvis bedömer Säkerhetspolisen att CB under flera decennier har varit en central person för spridandet av en totalitär islamistisk ideologi som är oförenlig med svenska demokratiska värderingar. CB har vidare nyttjat intresseorganisationen Sveriges Islamiska Skolor (Sis) och även den egna firman för att främja sin ideologi och syn på hur skolverksamhet ska bedrivas. Flertalet skolor som ingår i Sis har präglats av strukturella problem med kopplingar till våldsbejakande extremism, risk för radikalisering och/eller ekonomisk brottslighet. Säkerhetspolisen menar att sambandet mellan CB:s inflytande och skolornas tillkortakommanden inte är en tillfällighet. Vidare anges att en styrelseledamot i stiftelsen bakom Framstegsskolan samt rektorn har personliga och organisatoriska band till CB. Härutöver mottar CB ersättning från Stiftelsen. CB erhöll ersättning från Framstegsskolan sammanlagt 17 gånger under hela 2021, med totalt 154 800 kr. Enligt Säkerhetspolisens bedömning pekar detta på att CB har samma påverkansmöjligheter på Framstegsskolan i Rågsved som på Imanskolan i Uppsala [stiftelsen Imanskolan], där CB genom sin firma utövar ett väsentligt inflytande på stiftelsens kärnverksamhet. Enligt Säkerhetspolisen agerar vare sig Stiftelsen Framstegsskolans tidigare eller nuvarande styrelse självständigt i förhållande till stiftaren CB.... Rektorn vid Framstegsskolan i Stockholm MAK är ny rektor för Framstegsskolan i Stockholm. MAK har medverkat som adjungerad ledamot samt mötessekreterare vid flera av stiftelsens möten, bland annat då tidigare styrelse samt nya styrelsen tillsattes. Av yttrande från Säkerhetspolisen den 28 mars 2022 framgår att MAK år 2020 ingick i ledningsgruppen på Imanskolan samt att MAK enligt forskare är att betrakta som representant för Muslimska Brödraskapets (MB) ideologi i Sverige och har suttit i styrelsen för Islamiska Förbundet i Sverige (Ifis) samt varit ordförande för Sveriges unga Muslimer (Sum). Vidare framgår att MAK förflyttades från Imanskolan till Framstegsskolan på inrådan av CB.”²⁵

²⁵ Utklipp från Skolinspektionens beslut om återkallelse av godkännande från huvudman för Framstegsskolan den 5 maj 2022, dnr. 2021:6975.

Nämnden konstaterar att huvudmannens förskola och grundskola inte delar rektor. Inga uppgifter har framkommit i nämndens utredning som visar att förskolans rektor har kopplingar med totalitära ideologier, oförenliga med svenska grundläggande fri- och rättigheter.

Det framgår av Säkerhetspolisens utredning att CB utövar ett väsentligt inflytande på huvudmannens kärnverksamhet och att huvudmannens tidigare och nuvarande styrelse inte agerar självständigt i förhållande till stiftaren CB. Det framgår vidare att MAK har medverkat som adjungerad ledamot samt mötessekreterare vid flera av huvudmannens möten, bland annat då tidigare styrelse samt nya styrelsen tillsattes. MAK är även företrädare för huvudmannen, utöver ett juridiskt ombud, i kontakt med SISAB vad gäller hyresavtalet mellan SISAB och dotterbolaget. Enligt nämnden finns en risk att MAK utövar informellt inflytande över huvudmannens styrelseledamöter mot bakgrund av att hen deltar i styrelsearbetet och företräder huvudmannen i möten med SISAB.

Nämnden finner inte anledning att ifrågasätta dessa uppgifter om CB och MAK som framkommer i Säkerhetspolisens yttrande till Skolinspektionen och som återges i Skolinspektionens beslut om återkallelse den 5 maj 2022. Nämnden konstaterar mot bakgrund av de uppgifter som har framkommit att det föreligger en påtaglig risk för att tidigare styrelse har påverkats av CB och att sittande styrelse påverkas av CB. Vidare föreligger det en påtaglig risk för att sittande styrelse påverkas av MAK. MAK har även en koppling till det aktiebolag, Saimagårdens Förskola AB, där huvudmannen har köpt andelar och givit aktieägartillskott. Detta eftersom MAK:s fader (MKh) är ledamot och ordförande i bolaget. MKh är även stiftare av huvudmannen. Det finns även en påtaglig risk att framtida styrelseledamöter som utses av aktuell ledningskrets påverkas av CB och MAK eller är anhängare av samma ideologi. Enligt nämnden kan det inte uteslutas att barnen på Saimagårdens förskola påverkas och utsätts för den totalitära ideologi som säkerhetspolisen bedömer att CB står för.

2. Bristande vilja och förmåga

Var och en i ledningskretsen har en bristfällig vilja och förmåga att fullgöra sina skyldigheter mot stiftelsen, det allmänna och laglydnad i övrigt. Ledningskretsen kan belastas för ekonomisk misskötsamhet och bristfällig förvaltning av stiftelsen som har orsakat huvudmannen ekonomisk skada.

Förvaltning av stiftelsens förmögenhet

Saimagårdens Förskola AB

Huvudmannen har gjort inköp av andelar i ett bolag till ett värde av 50 000 kronor under räkenskapsåret 2016/2017.

Huvudmannen har senare gjort ett aktieägartillskott om 50 000 kronor till samma bolag under räkenskapsåret 2020/2021.

Det framgår inte av stiftelsens stadgar att stiftelsen ska bolagisera sin utbildningsverksamhet i det fall huvudmannen vill bedriva verksamhet i bolaget. Det framgår inte heller att stiftelsen ska placera kapital i aktiebolag. Enligt praxis har stiftelsen inte rätt att låna ut stiftelsemedel utan motprestation eller säkerhet. Enligt nämnden kan aktieägartillskottet till bolaget Saimagårdens Förskola AB ifrågasättas eftersom detta innebär en överhängande risk för huvudmannen att inte få tillbaka kapitalet. Detta eftersom bolaget saknar nettoomsättning och har en soliditet på 11 procent enligt årsredovisning från räkenskapsår 2020/2021. Enligt nämndens bedömning kan styrelseledamöter som beslutat om aktieägartillskott liksom styrelseledamöter som inte vidtar aktiva åtgärder för att komma till rätta med situationen belastas för ekonomisk misskötsamhet och bristfällig förvaltning av stiftelsens förmögenhet. Placeringarna av kapital visar på att stiftelsens intressen inte sätts främst vilket kan ifrågasättas mot bakgrund av stiftelselagens krav om godtagbar förvaltning.

English School Scandinavia AB

Det framgår av utredningen att huvudmannen har förvärvat English School Scandinavia AB med org.nr. 556653–1421 (dotterbolaget). Huvudmannen har uppgett detta i redovisning till förvaltningen liksom att huvudmannen vid utgången av föregående räkenskapsår (2020/2021) och närmare bestämt den 30 juni 2021 i sin bokföring har tillgångsfört 9,5 miljoner kronor för förvärvade andelar i bolag. Samtidigt har en kortfristig skuld på samma belopp bokats upp. Huvudmannen uppger i årsredovisningen för aktuellt år att Stiftelsen har förvärvat andelar i dotterbolaget med organisationsnummer 556653–1421. Enligt dotterbolagets årsredovisning för räkenskapsår 2020 skedde förvärvet av dotterbolaget den 15 september 2020, men i huvudmannens redovisning bokförs förvärvet först den 30 juni 2021. Dotterbolagets tidigare ägare har, enligt information i sin årsredovisning för räkenskapsår 2020, endast bedrivit verksamhet fram till februari år 2020 då de blev tvungna att stänga ner

verksamheten efter att Skolinspektionen dragit tillbaka deras tillstånd. Av dotterbolagets redovisade omsättning för 2020 har ingen verksamhet bedrivits i bolaget efter detta datum.

Förvärvet av dotterbolaget har orsakat huvudmannen allvarlig skada eftersom huvudmannens kassalikviditet har försämrats väsentligt. Det innebär att huvudmannen riskerar att hamna på obestånd. I det fall värderingen inte går att styrka eller bolaget är övervärderat ger detta en direkt försämrande effekt på soliditeten som är av betydelse för huvudmannen.

Enligt nämnden kan förvärvet av dotterbolaget inte ses som ansvarsfullt eftersom det innebär en uppenbar finansiell risk när bolaget saknar verksamhet och värderingen därmed är riskfylld. Huvudmannen har inte kunnat visa att det finns en värdering av dotterbolaget. Huvudmannen har heller inte visat att ledningskretsen har vidtagit åtgärder för att styrka värderingen alternativt skriva ner värdet av tillgången till dess att en av revisor godkänd värdering finns på plats. Det framgår inte av stiftelsens stadgar att stiftelsen ska bolagisera sin utbildningsverksamhet i det fall huvudmannen vill bedriva verksamhet i bolaget. Det framgår inte heller att stiftelsen ska placera kapital i aktiebolag. Enligt praxis har stiftelsen inte rätt att låna ut stiftelsemedel utan motprestation eller säkerhet. Enligt nämndens bedömning kan styrelseledamöter som beslutat om förvärvet liksom styrelseledamöter som inte vidtar aktiva åtgärder för att komma till rätta med situationen belastas för ekonomisk misskötsamhet och bristfällig förvaltning av stiftelsens förmögenhet. Förvärvet visar på att stiftelsens intressen inte sätts främst vilket kan ifrågasättas mot bakgrund av stiftelselagens krav om godtagbar förvaltning.

Fordoninnehav och inköp av datorer och TV-apparater

Nämnden konstaterar att ledningskretsens investeringar om cirka 1 300 000 kronor i bilar, tv-apparater och datorer under räkenskapsåret 2021/2022 har påverkat huvudmannens ekonomi väsentligt negativt och har bidragit till den svåra ekonomiska situation som huvudmannen befinner sig i.²⁶ Förvaltningen har bett huvudmannen förklara på vilket sätt inköpen varit nödvändiga för verksamheten. Förvaltningen har ställt frågan till huvudmannen den 2 juni 2022 men har under utredningens gång inte fått något svar på frågan. Den 29 juni 2022 inkom

²⁶Bilar och andra transportmedel (779 000 kronor), Datorer (425 049 kronor) och Tv-apparater (77 366 kronor).

huvudmannen med ett bemötande av de frågor förvaltningen ställt under utredningens gång liksom yttrande över det underlag som ligger till grund för nämndens beslut. Läs nedan under rubriken *Huvudmannens yttrande* på vilket sätt huvudmannens yttrande påverkar nämndens bedömning av ledningskretsens lämplighet.

Sammanfattningsvis, mot bakgrund av rådande omständigheter:

- Huvudmannen har en kassalikviditet om 64%²⁷,
- huvudmannen har ett banksaldo om 2 812 873 kronor vid ingången av räkenskapsår 2021/2022,
- huvudmannen har en nyförvärvad tillgång (dotterbolaget) vars värde ej kan styrkas samt
- att huvudmannen saknar laglig rätt till den lokal som skolverksamheten bedrivs i eftersom det är fråga om en olovlig andrahandsuthyrning. (Se nedan rubrik Olovligt andrahandsavtal),

bedömer nämnden de investeringar som har gjorts av ledningskretsen som vårdslösa. Eventuella datorinköp skulle till viss del kunna visa sig vara befogade mot bakgrund av läroplanens krav, det finns dock inga uppgifter som påvisar det. En redan ansträngd och osäker ekonomi präglad av höga risker förvärras ytterligare av investeringarna. Investeringarna visar på att ledningskretsen inte tar ansvar för utbildningen i enlighet med skollagen men också att stiftelsens intressen inte sätts främst vilket kan ifrågasättas mot bakgrund av stiftelselagens krav om godtagbar förvaltning.

Olovligt andrahandsavtal och olovligt nyttjande av lokal

Det framgår av utredningen att huvudmannen sedan juni 2021 har hyrt en lokal i andra hand från dotterbolaget. I lokalen har huvudmannen bedrivit skolverksamhet²⁸ sedan augusti 2021. Enligt fastighetsägaren SISAB har dotterbolaget hyrt ut lokalen i andra hand till Stiftelsen Framstegsskolan olovligen eftersom den verksamhet som bedrivs i lokalen inte bedrivs av hyrestagaren (dotterbolaget). Sedan fastighetsägarens förverkandeuppsägning den 18 mars 2022 finns grund för en avhysning. Huvudmannen nyttjar därmed lokalerna olovligen. Någon ansökan om överlåtelse av hyresavtal är inte längre möjlig då dotterbolagets hyresrätt är förverkad.

²⁷ Kassalikviditet indikerar ett företags kortsiktiga betalningsförmåga. En kassalikviditet om 100 % eller mer innebär att kortfristiga skulder kan betalas direkt (under förutsättning att omsättningstillgångarna kan användas direkt).

²⁸ Förskoleklass, grundskola och fritidsverksamhet i Enscheda-Årsta-Vantör.

Företrädare för SISAB har beskrivit för förvaltningen att de hade ett möte med företrädare för huvudmannen och dåvarande ägare av dotterbolaget hösten 2020. SISAB informerade då medverkande parter på mötet att en överlåtelse av hyresavtalet innebär en intern process där ett godkännande behövs från SISAB:s styrelse. På mötet meddelade SISAB att de inte kan hindra ett förvärv av aktuell hyrespart så länge SISAB:s hyrespart är densamma (samma org.nr.). En sådan situation förutsätter dock att verksamheten som ska bedrivas i lokalen drivs av bolaget som står som hyrespart. I annat fall är det frågan om en andrahandsuthyrning. Enligt yttrande från SISAB framkommer vidare ”När vi väl insåg att så inte var fallet utan att stiftelsen drev den faktiska verksamheten och English School Scandinavia endast användas för att komma åt hyresavtalet (hösten 2021), skickade vi ut en rättelseanmodan och sedermera en uppsägning för förverkande med anledning av otillåten andrahandsuthyrning.”

Mot bakgrund av ovan konstaterar nämnden att huvudmannen var och är införstådda med den ohållbara situationen. I det fall att huvudmannen hävdar att tidigare och sittande styrelse inte haft/har kännedom om att skolverksamheten bedrivs olovligt i aktuell lokal menar nämnden att huvudmannen är ytterst ansvarig för utbildningen och borde ha säkerställt att allt var i sin ordning innan man förvärvade dotterbolaget för att komma åt hyresavtalet. Nämnden konstaterar att sittande styrelse sedan november 2021 och fram till fastighetsägarens förverkandeuppsägning den 18 mars 2022 inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att komma till rätta med situationen. Huvudmannen har inte lämnat någon information till nämnden om ovan redovisade omständigheter liksom om det finns en ny lokal för skolverksamheten. Det framgår av utredningen att huvudmannen har letat lokal för skolverksamheten en längre tid, åtminstone från år 2019, men har haft svårigheter att finna en sådan tills ett hyresavtal slöts i andra hand med dotterbolaget om nuvarande lokal. Enligt nämnden är revisorskommentaren i årsredovisningen för räkenskapsår 2020/2021²⁹ en försvårande omständighet i det fall huvudmannen ska ingå ett framtida hyresavtal. Omständigheterna ovan är relevanta för förskolan eftersom det påverkar huvudmannens verksamhet ekonomiskt.

²⁹ Det framgår av revisorskommentaren i årsredovisningen för räkenskapsår 2020/2021 att revisorn drar slutsatsen att huvudmannens årsredovisning för verksamhetsåret inte har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och därmed inte ger en rättvisande bild av huvudmannens finansiella ställning per 2021-06-30.

Mot bakgrund av detta bör frågan om lokalen ha varit prioriterad för sittande styrelse. Enligt nämnden är det ett oansvarigt agerande att starta upp en utbildningsverksamhet under ovan beskrivna omständigheter och mot bakgrund av tidigare svårigheter att hitta en lokal. Enligt nämnden bör huvudmannen sedan skolstart i augusti 2021 ha haft kännedom om att skolverksamheten kan behöva stängas på grund av att lokal saknas. Det har inte framkommit något i utredningen som visar att ledningskretsen vidtagit åtgärder för att komma till rätta med situationen. Enligt SISAB har någon ansökan om överlåtelse av hyresavtal ej inkommit.

Slutligen ska konstateras att det finns en risk att huvudmannens olovliga nyttjande av lokalen på Rågsveds skolgränd 8 till skolverksamhet kan komma att påverka framtida nya hyresförhållanden med SISAB negativt.

Bokföringsskyldighet och god redovisningssed

Enligt revisionsberättelsen för året har huvudmannen inte kunnat lämna tillräckliga revisionsbevis för att värdet av andelarna i dotterbolaget ska kunna bedömas. Värdet är enligt revisorn väsentligt för årsredovisningen som helhet vilket gör att revisorn drar slutsatsen att huvudmannens årsredovisning för verksamhetsåret 2020/2021 därmed inte har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och inte ger en rättvisande bild av huvudmannens finansiella ställning per den 30 juni 2021. När huvudmannen inte kan visa revisionsbevis för värdet av andelarna i dotterbolaget innebär det en svårighet för huvudmannen att ingå låneavtal, hyresavtal och andra avtal där man kan behöva styrka sin finansiella ställning. För tillsynsmyndigheten är det en försvårande omständighet när den ekonomiska situationen inte kan klarläggas. Ledningskrets som inte kan visa revisionsbevis respekterar inte bokföringsskyldigheten enligt stiftelselagen och utsätter stiftelsen för ekonomisk risk.

Det framgår av den balansrapport som huvudmannen har redovisat per sista april 2022 att sittande styrelse inte har sett till att kortfristiga skulder har bokats om till långfristiga skulder trots att detta är det korrekta bokföringsmässigt. Bokföringen ska ge en rättvisande bild av stiftelsens ekonomi enligt god redovisningssed.

Stiftelsen Framstegsskolan är skyldig att lämna in aktuell årsredovisning till registreringsmyndighet Länsstyrelsen inom sex månader efter räkenskapsårets utgång.³⁰ Efter kontakt med Länsstyrelsen kan nämnden konstatera följande:

- Årsredovisningen för räkenskapsåret 2020-07-01 till 2021-06-30 inkom 2022-02-09 (drygt två månader för sent).
- Årsredovisningen för räkenskapsåret 2019-07-01 till 2020-06-30 inkom 2021-04-09 (drygt fyra månader för sent).
- Årsredovisningen för räkenskapsåret 2018-07-01 till 2019-06-30 inkom 2020-07-13 (drygt sju månader för sent).

Det framgår av utredningen att huvudmannen systematiskt inkommer sent med årsredovisningar. För exempelvis tillsynsmyndigheter är det en försvårande omständighet när nödvändigt underlag för att kunna utföra granskning av verksamheten enligt lag inte registreras i tid. Enligt nämnden visar detta tidigare och sittande styrelses bristande ansvarstagande för sitt uppdrag i Stiftelsen samt bristande vilja och förmåga att fullgöra skyldigheterna mot det allmänna.

Anmälan av förändring

Huvudmän som bedriver utbildning godkänd av kommunen är skyldiga att anmäla förändringar i ägar- och ledningskretsen för att tillsynsmyndigheten ska kunna säkerställa att huvudmannen löpande lever upp till de krav som ställs på huvudmannens ägar- och ledningskrets. Det framkommer av utredningen att huvudmannen inte har inkommit med anmälan om förändring i ägar- och ledningskretsen till utbildningsnämnden trots att flera förändringar har gjorts sedan 2019. Läs mer under rubriken *Övriga brister: Anmälan av förändring*. Enligt nämnden visar detta tidigare och sittande styrelses bristande ansvarstagande för sitt uppdrag i stiftelsen samt bristande vilja och förmåga att fullgöra skyldigheter mot det allmänna.

Uppgiftsskyldighet

Huvudmän som står under tillsyn enligt skollagen är skyldiga att på tillsynsmyndighetens begäran lämna upplysningar samt tillhandahålla handlingar och annat material som behövs för tillsynen. Det framkommer av utredningen att huvudmannen inte

³⁰ 8 kap. 3 § 4 årsredovisningslagen (1995:1554).

har lämnat uppgifter som behövs för tillsynen och lämnat felaktiga uppgifter till förvaltningen. Läs mer under rubriken *Övriga brister: Uppgiftsskyldighet*. Enligt nämnden visar detta sittande styrelses bristande ansvarstagande för sitt uppdrag i stiftelsen samt bristande vilja och förmåga att fullgöra skyldigheter mot det allmänna.

Missköta övriga engagemang

Det framgår av utredningen att ledningskretsen har andra engagemang vid sidan om stiftelsen Framstegsskolan som i flera fall bedrivs på ett bristfälligt sätt och missköts ekonomiskt. Systematisk misskötsamhet som kan belastas en styrelseledamot i andra engagemang kan indikera en oförmåga att bedriva och sköta ett företag och därmed även en olämplighet att bedriva utbildning för barn finansierad med offentliga medel.

English School Scandinavia AB (Dotterbolaget)

KB och BG ingår i huvudmannens ledningskrets. Personerna är även styrelseledamöter i dotterbolaget. Under deras ledning och utövande av styrelseuppdrag kan följande konstateras om dotterbolaget.

KB

Styrelseledamot i bolaget sedan 22-02-18 tills vidare, styrelseledamot och ordförande i bolaget sedan 20-09-26 till 2022-02-18.

Under perioden 20-09-26 – till datum för när beslut fattas finns totalt fyra likvidationsärenden registrerade:³¹

Likvidationsärenden:

2022-04-04

2021-01-14

Likvidationsförelägganden på grund av att årsredovisning saknas.

Likvidationsärenden:

2021-10-14

2020-11-26

Likvidationsförelägganden på grund av att behörig revisor saknas.

³¹ Efter kontroll den 16 juni 2022 framkommer uppgifterna i Bisnodes kreditupplysningstjänst, Bisnode Kredit AB.

Under perioden 20-09-26 – till datum för när beslut fattas finns 27 betalningsanmärkningar med ett belopp om totalt 3 309 109 kronor registrerade på dotterbolaget.³²

Under perioden 20-09-26 – till datum för när beslut fattas finns 3 ansökningar om betalningsförelägganden med ett belopp om totalt 3 80 773 kronor registrerade på dotterbolaget.³³

Under perioden 20-09-26 – till datum för när beslut fattas har dotterbolaget haft skatter/avgifter restfört 8 gånger.³⁴

Dotterbolaget har ett aktuellt skuldsaldo hos Kronofogdemyndigheten om 2 794 294 kronor. Beloppet avser ett återbetalningskrav till Skolverket avseende lämnade stadsbidrag. Skulden förföll till betalning den 31 maj 2022. Kronofogden kommer att påbörja en utredning för att se om det finns utmätningsbara tillgångar i bolaget.³⁵

BG

Styrelsesuppleant i bolaget sedan 22-02-18 tills vidare.

Under perioden 22-02-18 – till datum för när beslut fattas finns ett likvidationsärende registrerat.³⁶ Likvidationsärende: 2022-04-04

Likvidationsförelägganden på grund av att årsredovisning saknas.

Under perioden 22-02-18 – till datum för när beslut fattas finns 1 ansökan om betalningsföreläggande med ett belopp om totalt 165 000 kronor registrerat på dotterbolaget.³⁷

Saimagårdens Förskola AB

BG, KB och MKh ingår i huvudmannens ledningskrets. Personerna är även styrelseledamöter i Saimagårdens Förskola AB (org.nr. 559117–3330). Under deras ledning och utövande av uppdrag kan följande konstateras om Saimagårdens Förskola AB.

KB

Styrelseledamot (Verkställande direktör) i bolaget sedan 17-06-30 tills vidare.

³² Kontroll mot Bolagsverket den 16 juni 2022.

³³ Kontroll mot Bolagsverket den 16 juni 2022.

³⁴ Kontroll mot Bolagsverket den 16 juni 2022.

³⁵ Kontroll med Kronofogdemyndigheten den 21 juni 2022.

³⁶ Efter kontroll den 16 juni 2022 framkommer uppgifterna i Bisnodes kreditupplysningstjänst, Bisnode Kredit AB.

³⁷ Efter kontroll den 16 juni 2022 framkommer uppgifterna i Bisnodes kreditupplysningstjänst, Bisnode Kredit AB.

BG

Styrelseledamot i bolaget sedan 17-06-30 tills vidare.

MKh

Styrelseledamot i bolaget sedan 17-06-30 tills vidare.

Under perioden 17-06-30 – till datum för när beslut fattas har årsredovisning registrerats hos registermyndighet för sent vid flera tillfällen och därmed har bolaget fått betala förseningsavgifter.³⁸

- Förseningsavgifter för räkenskapsår som slutar 2020-06-30: 5 000 kr
- Förseningsavgifter för räkenskapsår som slutar 2019-06-30: 20 000 kr (totalt tre stycken)
- Förseningsavgifter för räkenskapsår som slutar 2018-06-30: 5 000 kr

Enligt lagen om registrering av verkliga huvudmän ska aktiebolag registrera verklig huvudman sedan 2017. Det framgår av Bolagsverket³⁹ att Saimagårdens Förskola AB inte har anmält uppgifter om verklig huvudman. Syftet med registret är att exempelvis banker och finanspolisen ska kunna ta reda på vem eller vilka som står bakom ett företag. Informationen om vem som är verklig huvudman ska bidra till att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism.

Föreningen Framstegsskolan i Göteborg (ideell förening)

BG och KB har även varit styrelseledamöter i Föreningen Framstegsskolan i Göteborg (org.nr. 855102–1952). Under deras ledning och utövande av uppdrag kan följande konstateras om föreningen.

KB

Styrelseledamot i föreningen sedan december 2017 (ordförande i styrelsen från 2019) till januari 2022.

BG

³⁸ Efter kontroll den 16 juni 2022 framkommer uppgifterna i Bisnodes kreditupplysningstjänst, Bisnode Kredit AB.

³⁹ Kontroll mot Bolagsverket den 16 juni 2022.

Är en av Römosseskolans grundare, har varit styrelseledamot i föreningen sedan starten fram till januari 2022.

Under perioden finns registrerat 11 restförda skatter om totalt 5 744 328 kronor. Det finns vidare registrerat 10 betalningsanmärkningar om totalt 251 851 kronor, samt 16 ansökningar om betalningsförelägganden om totalt 3 255 335 kronor.

Det framgår av Skolinspektionens beslut om återkallelse den 27 oktober 2021⁴⁰, att ”*Olämpligheten hos styrelseledamöterna består framförallt i att de inte under perioden 2017–2021 – då de alla suttit i styrelsen hela eller delar av perioden – tagit ett tillräckligt ansvar för att se till att Föreningens ekonomi sköts på ett betryggande sätt och att de inte heller i övrigt utövat tillräcklig tillsyn och kontroll över Föreningens verksamhet. Skolinspektionens utredning har bl.a. visat att Föreningen under denna period betalat avsevärda belopp för tjänster som inte utförts, och som Föreningen inte fått någon motprestation för alls. Föreningen har även betalat oskäligt höga belopp för olika tjänster under denna period. Detta har inneburit att Föreningens ekonomi lidit skada och att Föreningens pengar använts på ett sätt som inte är förenligt med stadgarna. De utbetalda pengarna från Föreningen har, via de företag som tagit betalt för tjänsterna, bland annat använts till lön och förmåner till Föreningens dåvarande skolchef och firmatecknare.*”

Förvaltningen har inte kunnat göra en egen ekonomisk analys eftersom förvaltningen inte har tillgång till ekonomiskt underlag. I beslutet framgår det att Skolinspektionen bedömer huvudmannens ledningskrets som olämpliga enligt skollagen. Ärendet är under domstolsprövning. Beslutet är relevant även om förvaltningsrätten återförvisade ärendet till Skolinspektionen eftersom förvaltningsrätten konstaterar att det fanns bristande lämplighet i föreningens styrelse vid tidpunkten för Skolinspektionens beslut men att Skolinspektionen inte har visat att skäl för återkallelse kvarstod efter styrelseskifte. Skolinspektionen har överklagat domen.

Stiftelsen Imanskolan

BG, KB och MKh har varit styrelseledamöter i stiftelsen Imanskolan (org.nr. 817603–4323) under en längre tid. Under

⁴⁰ Skolinspektionens beslut om återkallelse, dnr SI 2021:3767, s. 2.

deras ledning och utövande av uppdrag kan följande konstateras om Stiftelsen Imanskolan.

KB

Styrelseledamot (Ordförande) i stiftelsen sedan 19-05-16 till november 2021.

BG

Styrelseledamot i stiftelsen sedan 17-07-24 till november 2021.

MKh

Styrelseledamot (Ordförande) i stiftelsen sedan 17-07-24 till maj 2019. Styrelseledamot till december 2020.

I revisorankmärkningar från räkenskapsår 170701–180630 framgår att årsredovisning inte har inlämnats i tid. Enligt anmärkning är årsredovisningen inlämnad tre månader för sent. I anmärkningen finns även noterat att ”som framgår av årsredovisningens balansräkning understiger värdet av stiftelsens tillgångar summan av stiftelsens skulder.” Styrelsen har då en skyldighet enligt 7 kap. 1§ stiftelselagen att upprätta en särskild balansräkning. Någon särskild balansräkning har inte upprättats enligt revisor.

I revisorankmärkningar från räkenskapsår 200701–210630 framgår att årsredovisning inte har inlämnats i tid. Den skulle ha varit inlämnad den 31 oktober 2021. I anmärkningen finns även noterat att ”som framgår av årsredovisningens balansräkning understiger värdet av stiftelsens tillgångar summan av stiftelsens skulder.” Styrelsen har då en skyldighet enligt 7 kap. 1§ stiftelselagen att ofördröjligen upprätta en särskild balansräkning så snart det finns skäl att anta att värdet av stiftelsens tillgångar understiger summan av stiftelsens skulder. Revisors bedömning är att en balansräkning inte upprättats inom den tid som anges i 7 kap. 1§ stiftelselagen.

Nedan tabell visar på effekter av ekonomisk misskötsamhet av ägar- och ledningskretsen i stiftelsen Imanskolan.

Flerårsöversikt (kr)	Utfall 2020/2021	Utfall 2019/2020	Utfall 2018/2019*	Utfall 2017/2018
Intäkter	28 009	26 237	-	16 815
Kostnader	-28 915	-25 765	-	-18 716
Resultat efter finansiella kostnader & skatt	-918	465	-	-1 902
Eget kapital	-897	22	-	-29
Soliditet	-27%	1%	-	-1%
Kassalikviditet	29%	48%	-	72%

* Förvaltningen har inte tagit del av någon årsrapport där siffror för detta räkenskapsår framgår.

Det framgår av stiftelselagen att om balansräkningen visar att värdet av tillgångarna understiger summan av skulderna, skall styrelsen eller förvaltaren ansöka hos tingsrätt om att stiftelsen försätts i likvidation. Nämnden konstaterar att stiftelsen har en ekonomisk ansträngd situation som innebär en risk att stiftelsen kan komma att försättas i likvidation. Det framgår även att styrelseledamöter i stiftelsen Imanskolan kan belastas för ekonomisk misskötsamhet. Noteras ska att förvaltningen enbart har tagit del av två årsredovisningar från stiftelsen Imanskolan: räkenskapsår 17/18 och 20/21.

Tilläggas ska att Skolinspektionen, i beslut om återkallelse den 5 maj 2022, dnr 2021:6974, bedömde huvudmannens ledningskrets som olämplig. En ny styrelse tillträdde 5 december 2021.

Styrelsen bestod dessförinnan av bland andra KB och BG.

Ärendet är under domstolsprövning.

Nämnden konstaterar sammanfattningsvis att personerna KB, BG och MKh har ett nära samröre med varandra i flera engagemang som styrelseledamöter och bedriver verksamheter som systematiskt missköts av styrelsen ekonomiskt.

Sammanfattning

Enligt nämnden har inte huvudmannens ledningskrets agerat med Stiftelsens intresse främst åtminstone de senaste tre åren vilket har lett till ett allvarligt missförhållande i verksamheten som riskerar att drabba barnen i Saimagårdens förskola. Omfattande förvärv som enligt nämnden inte kan anses vara i stiftelsens

intresse, onödiga inköp för betydande belopp och annan vårdslös förvaltning av den verksamhet som stiftelsen bedriver innebär, utöver risk för konkurs, en risk att barnen i utbildningen drabbas negativt när förskolan inte kan finansiera material, personal och lokaler eller tillhandahålla lokaler för verksamheten. Det framgår av beslutet att alla barn i förskolan inte får undervisning från legitimerad förskollärare och att hyresrätten till den lokal där skolverksamheten håll, är förverkad. Enligt nämnden visar detta ledningskretsens oansvariga agerande att inte vidta åtgärder för att komma till rätta med väsentliga problem och bristande förmåga att bedriva förskola.

Det framkommer av Säkerhetspolisens yttrande att personer med starka kopplingar till totalitära ideologier, oförenliga med svenska grundläggande fri- och rättigheter, har ett fortsatt bestämmande inflytande över huvudmannen. Det framkommer av utredningen att det finns personer i ledningskretsen som systematiskt utövar sina styrelseuppdrag vårdslöst och oansvarigt. Även styrelseuppdrag där det är fråga om barn i utbildning som är offentligt finansierad. Sittande styrelseledamöter tillåter att tidigare styrelseledamöter och stiftare har ett fortsatt bestämmande inflytande över huvudmannen. Nämnden kan därför inte dra en annan slutsats än att ledningskretsen saknar ambitioner att komma till rätta med problematiken i Stiftelsen Framstegsskolan. Det är för nämnden tydligt att huvudmannens intressen och överlevnad inte sätts främst av ledningskretsen.

Huvudmannens yttrande den 29 juni 2022

Nämnden har tagit del av huvudmannens yttrande i sin helhet.

Sammanfattningsvis påverkar inte huvudmannens yttrande nämndens bedömning vad gäller ledningskretsens lämplighet enligt ovan. Huvudmannens yttrande förtydligar och förstärker det faktum att ledningskretsen är olämplig att bedriva förskoloutbildning.

Otillbörlig påverkan

Huvudmannen har anfört att det saknas grund för påståenden om påverkan på huvudmannen från personer med kopplingar till totalitära ideologier ej förenliga med svenska demokratiska fri- och rättigheter. Det framgår vidare av huvudmannens yttrande att huvudmannen har köpt lagenliga tjänster av CB vid behov.

Nämnden finner inte anledning att ifrågasätta uppgifter som framkommer i Säkerhetspolisens yttrande till Skolinspektionen och som återges i Skolinspektionens beslut om återkallelse den 5 maj 2022. Vidare framgår av kammarrättens dom den 31 oktober 2019⁴¹ att det står klart att Muslimska brödraskapet företräder åsikter som inte är förenliga med det uppställda demokrativillkoret liksom att det finns skäl att ifrågasätta om SUM i sin verksamhet respekterar demokratins idéer.

Det är vidare klarlagt att CB har fram till 2014 har varit vice ordförande och därefter ordförande under två perioder för FIOE. FIOE benämns som en av Muslimska Brödraskapets europeiska gren. CB har vidare varit ordförande för Sveriges Unga Muslimer (SUM). Med det konstaterat är nämndens bedömning att huvudmannen inte ska ha någon som helst koppling till en sådan person. Enligt nämnden är även affärsförhållanden⁴² med en sådan person oacceptabelt och påvisar att huvudmannens ledningskrets saknar omdömesförmåga och tar risker på ett oacceptabelt vis. Det har enligt nämnden funnits tillfälle för påverkan på ett otillbörligt sätt och därmed en uppenbar risk att så har skett.

Fordon

Utbildningsförvaltningen har bett huvudmannen att redogöra för de fordon som finns i verksamheten. Huvudmannen har redovisat i yttrandet att bolaget äger tre bussar till ett totalt inköp om 1 195 000 kronor.

- Fordon 1: IVECO buss

Leasing 675 000 kronor av dessa ska 510 000 kronor betalas under 17 månader med 30 000 kronor per månad.

Leasingavtal sedan den 18 augusti 2021

- Fordon 2: Toyota Proace Verso Shuttle Long

Förvärv om 260 000 kronor den 23 september den 2021.

- Fordon 3: Toyota Proace Verso Shuttle Long

Förvärv om 260 000 kronor den 20 september den 2021

Huvudmannen har i yttrandet angett att dessa fordon är nödvändiga för utbildningsverksamheten i och med den

⁴¹ Kammarrätten i Stockholm den 31 oktober 2019, mål nr. 1383–19.

⁴² Se affärsuppdrag från den 1 augusti 2021 där CB ska ge huvudmannens utbildningsverksamhet vägledning, bilaga i huvudmannens yttrande den 29 juni 2022: *Bilaga 7 CB, uppdrag och produktion FFS ht 21*.

skolskjuts som skolverksamheten erbjuder. Om förskolan behöver åka någonstans med barnen har även bussarna använts för den verksamheten men fordonen är inköpta för skolverksamheten.

Nämnden konstaterar att fordonen inte är nödvändiga enligt skollagen. Nämnden konstaterar vidare att tidigare styrelseledamöter, som enligt nämnden tillhör ledningskretsen, kan belastas för ekonomisk misskötsamhet genom ovan förvärv och ingående av hyresavtal mot bakgrund av att dessa inte har varit nödvändiga och medfört en försämrad ekonomisk situation som påverkar eller riskerar att påverka förskolan som huvudmannen bedriver och barnen i förskolan negativt. Sittande styrelseledamöter kan belastas för ekonomisk misskötsamhet eftersom fordonen fortfarande finns kvar i verksamheten och därmed belastar den. Mot bakgrund av den ekonomiska situation som huvudmannen befinner sig i borde dessa ha avyttrats omgående.

Fordringar

Det framgår av huvudmannens yttrande att det finns två fordringar om totalt 275 000 kronor. Sittande styrelse kan belastas för ekonomisk misskötsamhet då dessa omgående borde ha inlett ett omfattande indrivningsarbete för att kräva in utestående fordringar mot bakgrund av huvudmannens bristande kassalikviditet. Att skicka ut några ”påminnelser” (vilket huvudmannen inte har styrkt) är enligt nämnden inte en tillräcklig åtgärd mot bakgrund av huvudmannens ekonomiska situation liksom att huvudmannen har ett särskilt ansvar som finansierad av offentliga medel.

Värdering av dotterbolaget

Det framgår av huvudmannens yttrande att huvudmannen har ”begärt ut värderingsintyg m.m. och väntar svar från advokatbyrån som hanterade affären, de har vidareläst begäran till mäklaren”. Det är enligt nämnden anmärkningsvärt att detta är något styrelsen prioriterar först nu, när tillsynsmyndigheten begär att få se ett intyg av den värdering som ligger till grund för huvudmannens förvärv av dotterbolaget. Detta är ytterligare en åtgärd som en styrelse förväntas vidta omgående för att sköta förvaltningen av stiftelsen på ett ansvarsfullt sätt.

Ägarskap i aktiebolag

Det framgår av huvudmannens yttrande att stiftelsen äger de två aktiebolagen Saimagårdens Förskola AB och English School Scandinavia AB eftersom det har tagits beslut i tidigare styrelser

att det skulle bidra till att utveckla verksamheten. Det framgår vidare av huvudmannens yttrande att dotterbolaget svarar för en del av koncernens avtal, vilka är nödvändiga i koncernens verksamhet men som inte bedriver någon självständig verksamhet. Huvudmannen anför att det är det nödvändigt att tillskjuta medel för att uppfylla aktiebolagens krav på intakt kapital eftersom dotterbolaget inte har några intäkter. Nämnden konstaterar att Saimagårdens Förskola AB är avtalspart vad gäller maten (catering) till Saimagårdens förskola. Det framstår som obegripligt för nämnden, och oansvarigt, varför sittande styrelse ännu inte har sett till att alla avtal är skrivna med huvudmannen så att ägarskapet i aktiebolagen Saimagårdens Förskola AB och English School Scandinavia AB omgående kan upphöra på ett ansvarsfullt sätt. Detta skulle innebära att kapital i fortsättningen inte behöver tillskjutas av huvudmannen.

Styrelsens sammansättning

Det framgår av utredningen att den nytillsatta styrelsen enligt nämnden inte har den insikt i gällande föreskrifter som krävs. Det framgår vidare att två av styrelsens tre ledamöter inte kan styrka sin erfarenhet vare sig med tjänstgöringsintyg eller utbildningsintyg. Enligt nämnden är det oroande att styrelseledamöter inte behöver styrka sin utbildning och erfarenhet innan de väljs in som styrelseledamöter. I synnerhet under rådande omständigheter. Enligt nämnden visar detta att ledningskretsen inte tar sitt ansvar och säkerställer förvaltningen av stiftelsen.

Rättslig reglering

I förarbetena till skollagen (prop. 2017/18:158 s. 49 och s. 121–122) förklarar regeringen att viljan och förmågan att fullgöra skyldigheterna mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse bör beaktas vid lämplighetsprövningen. Som exempel på omständigheter av det sist nämnda slaget kan nämnas att personen har haft en ledande ställning i ett bolag som är eller har varit försatt i konkurs. I den helhetsbedömning av omständigheterna i det enskilda fallet som ska göras bör dock vägas in om någon ekonomisk misskötsamhet kan läggas personen till last. Vidare anges att vid bedömningen ska ekonomisk skötsamhet vägas in, det vill säga att de uppräknade personerna skött redovisning, betalning av skatter och arbetsgivaravgifter med mera eller om de exempelvis varit föremål för konkurs eller näringsförbud. Av förarbetena framgår även att om företrädarna tidigare har drivit en verksamhet vars godkännande eller tillstånd har återkallats, om verksamheten har

bedrivits olagligen eller om ansvarig myndighet i sin tillsyn funnit allvarliga brister i verksamheten, kan det också påverka bedömningen av företrädarnas lämplighet. Eftersom syftet med prövningen är att förhindra att oseriösa aktörer verkar inom välfärdssektorn kan det räcka med att det finns brister i detta hänseende hos en person för att lämplighetskravet inte ska anses uppfyllt.

Av 2 kap. 4 § stiftelselagen framgår att om det inte följer av stiftelseförordnandet hur Stiftelsens förmögenhet ska vara placerad, svarar styrelsen för att förmögenheten är placerad på ett godtagbart sätt.

Svea hovrätt klargör i en dom att det inte är tillåtet att låna ut stiftelsemedel utan motprestation eller säkerhet.⁴³ För bedömningen av om det är missbruk av förtroendeställning är det relevant att se på låntagarens ekonomiska situation.

Av 8 kap. 3 § 4 årsredovisningslagen (1995:1554) framgår att kopior av stiftelsens handlingar för registrering av årsredovisning ska ha kommit in till registreringsmyndigheten inom sex månader efter räkenskapsårets utgång.

Styrelsen eller förvaltaren svarar för att stiftelsen fullgör sin bokföringsskyldighet m.m. enligt bokföringslagen (1999:1078) eller, i förekommande fall, sin skyldighet att föra räkenskaper enligt 3 kap. 2 § stiftelselagen. (2 kap. 8 § stiftelselagen).

Styrelsen eller förvaltaren för en stiftelse som utövar näringsverksamhet skall ofördröjligen upprätta en särskild balansräkning så snart det finns skäl att anta att värdet av stiftelsens tillgångar understiger summan av stiftelsens skulder. Samma skyldighet inträder om stiftelsen vid verkställighet enligt 4 kap. utsökningsbalken befunnits sakna utmätningsbara tillgångar. Visar balansräkningen att värdet av tillgångarna understiger summan av skulderna, skall styrelsen eller förvaltaren ansöka hos tingsrätt om att stiftelsen försätts i likvidation. Sådan ansökan kan även göras av styrelseledamot eller revisor. (7 kap. 1 § stiftelselagen)

Enligt lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän ska aktiebolag registrera verklig huvudman sedan 2017, 2 kap. 3 § lag om registrering av verkliga huvudmän.

⁴³ Mål nr 7875–19, Svea hovrätt, sid 21–22.

Skyldigheten att offentliggöra årsredovisningen som följer av 6 kap. 2 § bokföringslagen ska fullgöras genom att för aktiebolag, bestyrkta kopior av handlingarna ska ha kommit in till registreringsmyndigheten inom en månad efter det att bolagsstämman fastställde balansräkningen och resultaträkningen (8 kap. 3 § årsredovisningslagen).

Övriga brister

- ***Legitimerad förskollärare för undervisning***

Nämnden bedömer att huvudmannen inte har sett till att samtliga barn på förskolans fyra avdelningar får undervisning som bedrivs av legitimerad förskollärare.

Motivering

I förvaltningens utredning framkommer i intervjuer med rektorn och personalrepresentanterna att avdelningen Stjärnan saknar legitimerad förskollärare helt och avdelningen Blomman har endast tillgång till förskollärare i omfattningen 10 procent av en heltidstjänst. Vidare framkommer att avdelningarna Blomman och Solen (avdelningarna delar gård) och Stjärnan och Månen (avdelningarna delar gård) samarbetar utomhus cirka två gånger dagligen. Detta för att ge alla barn på förskolan möjlighet att ta del av undervisning av förskollärarna från avdelningarna Solen och Månen. Under dessa tillfällen bedriver de två förskollärarna både spontana och planerade undervisningsmoment på varsin gård, med fokus på de barn som går på avdelningarna Blomman och Stjärnan. Rektorn som är legitimerad förskollärare kan ibland även stötta upp. Rektorn och personalrepresentanterna uppger att de är medvetna om att barnen på avdelningarna Blomman och Stjärnan utöver dessa undervisningsmoment utomhus får för lite förskollärlädd undervisning, men att förskolan har mötesformer så att de två förskollärarna kan delta i planeringarna för samtliga avdelningar, då förskollärarna har det pedagogiska ansvaret för samtliga barn på förskolan. Det framkommer att förskollärarnas främsta roll på avdelningarna Blomman och Stjärnan är att stötta den övriga personalen i planeringen och uppföljningen av undervisningen, samt att se till att planeringen och genomförandet utgår från läroplanen. I praktiken är det dock den övriga personalen som ansvarar för att genomföra den planerade undervisningen på avdelningarna Blomman och Stjärnan. Utöver

detta stöttar även rektorn avdelningen Stjärnan i planeringen och uppföljningen av undervisningen.

Av huvudmannens redovisning framgår att förskolan vid perioden för tillsyn har 64 barn inskrivna, fördelade på fyra avdelningar. Nämnden kan utifrån huvudmannens redovisning konstatera att den totala förskollärresursen är två heltidstjänster, där avdelningen Stjärnan helt saknar legitimerad förskollärare och avdelningen Blomman endast har tillgång till förskollärare i omfattningen 10 procent av en heltidstjänst.

**Tabellen visar antal årsarbetare i grundbemanning/avdelning
den 1 juni 2022**

Avdelning	Blomman	Solen	Stjärnan	Månen	Totalt
Ålder	1–2,5	2–3,5	3–5	4,5–6	
Antal barn	12	15	16	21	64
Legitimerade förskollärare	0,10	0,90	0,00	1,00	2,00
Övrig personal	2,75	2,83	3,66	2,29	11,53
Antal årsarbetare totalt	2,85	3,73	3,66	3,29	13,53
Antal barn per årsarbetare	4,21	4,02	4,37	6,38	4,73

Lagstiftaren har beslutat att det enbart är legitimerad förskollärare som ska ta särskilt ansvar för barnens undervisning i förskola. Syftet med detta är att säkerställa att undervisningen håller hög kvalitet. Att legitimerade förskollärare bedriver undervisning och kontinuerligt följer upp varje barns enskilda lärande är nödvändigt för att säkerställa att barnen ges tillräckliga möjligheter att utvecklas och lära. Enligt nämnden är det inte rimligt att en förskollärresurs på två heltidstjänster kan ta ett fullständigt förskollärransvar för 64 barn.

Därmed kan nämnden konstatera att huvudmannen inte har säkerställt att samtliga barn på förskolans fyra avdelningar får likvärdiga förutsättningar till kontinuerlig undervisning som bedrivs av legitimerad förskollärare. När alla barnen i

huvudmannens förskola inte får likvärdig tillgång till kontinuerlig undervisning som bedrivs av legitimerad förskollärare, innebär det en risk att alla barnen inte får tillräckliga och likvärdiga möjligheter att lära och utvecklas i enlighet med skollagen och läroplanens mål.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 13 § skollagen får endast den som har legitimation som förskollärare och är behörig för undervisning bedriva undervisning. En legitimerad förskollärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver.

Enligt förarbete⁴⁴ till skollagen framgår att undervisning sker under ledning av förskollärare. Det innebär att förskollärare ska leda de målstyrda processerna så att läroplanens mål och intentioner uppfylls. Förskollärare ska ansvara för det pedagogiska innehållet och att det målinriktade arbetet främjar varje barns utveckling och lärande. Förskolläraren har därmed enligt läroplan och skollagen ett särskilt ansvar i den verksamhet som personalen genomför gemensamt. Det är vidare huvudmannens ansvar att se till att det finns förskollärare som ansvarar för undervisningen i sådan omfattning att de nationella målen kan uppfyllas.

Enlig läroplanen Lpfö 18 innebär undervisning att stimulera och utmana barnen med läroplanens mål som riktning och syftar till utveckling och lärande hos barnen. Förskollärare ska ansvara för det pedagogiska innehållet i undervisningen och för att det målinriktade arbetet främjar barns utveckling och lärande. I utbildningen och undervisningen som förskollärare särskilt ansvar för medverkar även andra i arbetslaget, till exempel barnskötare, för att främja barns utveckling och lärande.

- **Samverkan inför övergång**

Nämnden bedömer att huvudmannen inte följer skollagen och läroplanens krav i fråga om att förskolan ska samverka med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet vid övergångar.

Motivering

I förvaltningens utredning framkommer att förskolans samverkan med förskoleklass, skola och fritidshemmet inte lever upp till de krav som gällande forskrifter ställer. Det framgår av utredningen,

⁴⁴ Prop. 2009/10:165, s. 263.

genom intervjuer med huvudmannen och personal, att förskolan inte har ett samlat underlag om innehållet i förskolans utbildning på gruppnivå som förskolan kan lämna till aktuella skolor vid övergångar för att på så sätt säkerställa att varje aktuell skola tar del av information om innehållet i utbildningen på förskolan. Det framgår av utredningen att huvudmannens förskola inte lämnar någon information om innehållet i utbildningen i förskolan på gruppnivå till aktuella skolor vid övergångar.

Förvaltningen har tagit del av förskolans skriftliga rutin gällande samverkan med förskoleklass, skola och fritidshem. Nämnden kan konstatera att förskolans rutin för en likvärdig samverkan med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet vid övergångar är bristfällig. Detta eftersom rutinen enbart säkerställer att berörda skolor får tillgång till information om det enskilda barnet efter samtycke från vårdnadshavare. Rutinen beskriver inte heller att och hur information om innehållet i förskolans utbildning på gruppnivå lämnas till aktuella skolor.

Skollagen och läroplanen är tydliga med att förskolan ska ha former för att samverka med mottagande skola. När huvudmannen inte tar ansvar enligt skollagen och säkerställer likvärdig informationsöverföring till alla aktuella skolor innebär det att alla barn inte får det sammanhang, kontinuitet och progression i lärandet som barnet har rätt till för att stödjas i sin utveckling i ett långsiktigt perspektiv.

Rättslig reglering

Enligt 8 kap. 2 § skollagen ska förskolan stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning.

Enligt läroplan för förskolan Lpfö 18 (2.5 Övergång och samverkan) ska förskolan bidra till kontinuitet och progression i barnens utveckling och lärande samt förbereda för fortsatt utbildning. Förskolan ska samverka på ett förtroendefullt sätt med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja barnens utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Inför övergångar ska de berörda skolformerna och fritidshemmet utbyta kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i barnens utveckling och lärande. Det ska även finnas

samarbetsformer som syftar till att förbereda barnen och deras vårdnadshavare inför övergångar från förskolan till förskoleklassen, skolan och fritidshemmet.

- **Anmälan av förändringar**

Nämnden bedömer att huvudmannen inte följer skollagen vad gäller att enskilda huvudmän ska anmäla förändringar i ägar- och ledningskretsen till den som godkänt den enskilde som huvudman senast en månad efter förändringen.

Motivering

Huvudmän som bedriver utbildning godkänd av kommunen är skyldiga att anmäla förändringar i ägar- och ledningskretsen för att tillsynsmyndigheten ska kunna säkerställa att huvudmannen löpande lever upp till de krav som ställs på huvudmannens ägar- och ledningskrets. Det framgår av utredningen att flera förändringar i styrelsen har gjorts de senaste åren. Nämnden konstaterar att Stockholms stad inte har mottagit någon anmälan om förändring i huvudmannens styrelse sedan lagstiftning om anmälningsskyldighet tillkom år 2019.

Det framgår av registreringsbevis⁴⁵ att förändringar i ledningskretsen har gjorts följande datum:

20-10-13
21-01-11
21-06-15
21-12-14
22-02-10

Enligt nämnden kan följande personer i huvudmannens ledningskrets belastas med ansvar för uteblivna anmälningar:

- Huvudmannens styrelseledamöter har inte anmält förändringar i ledningskretsen: 21-12-14 och 22-02-10.
- BK och GB med bestämmande inflytande över huvudmannen har inte anmält förändringar i ledningskretsen: 20-10-13, 21-01-11 och 21-06-15.

Det framgår av Skolinspektionens beslut om återkallelse den 5 maj 2022 att det har skett ännu en förändring i huvudmannens

⁴⁵ Registreringsbevis från 10 februari 2022 har huvudmannen redovisat till förvaltningen. Registreringsbevis från tidigare datum än den 10 februari 2022 har förvaltningen begärt ut från Länsstyrelsen den 9 maj 2022.

styrelse sedan registreringsbeviset från den 10 februari 2022, vilket är det registreringsbevis som huvudmannen har redovisat för förvaltningen. Eftersom nämnden inte har fått någon formell anmälan enligt skollagen av huvudmannen om styrelseförändring utgår nämnden därför från registreringsbeviset från den 10 februari 2022 som lämnades till förvaltningen den 20 maj 2022.

När kommunen inte får en anmälan om förändringar i en huvudmans ägar- och ledningskrets innebär det att kommunen inte kan fullgöra sitt tillsynsuppdrag på ett effektivt sätt.

Rättslig reglering

Enskilda huvudmän ska enligt 2 kap. 5b § skollagen anmäla förändringar i den krets av personer som avses i 5 a § till den som godkänt den enskilde som huvudman senast en månad efter förändringen. Anmälan ska göras till den som lämnat huvudmannens godkännande, det vill säga till Skolinspektionen eller den kommun som beslutat om godkännande. Det är den som godkänts som huvudman som ska anmäla förändringen. Syftet med att ändringar i den berörda kretsen ska anmälas är att underlätta för myndigheternas tillsyn. Anmälan ska ske senast en månad efter förändringen, det vill säga när en person exempelvis valts, utsetts eller avgått från sitt uppdrag. Det finns dock inte något hinder mot att en anmälan görs i förväg.

- **Uppgiftsskyldighet**

Nämnden bedömer att huvudmannen inte har lämnat de upplysningar och tillhandahållit de handlingar som behövs för tillsynen.

Motivering

Förvaltningen har begärt in kompletterande upplysningar och handlingar av huvudmannen den 2 juni 2022. Bland annat intyg som visar styrelseledamöters insikt, intyg av bolagsvärdering och låneavtal. Uppgifterna är nödvändiga för utredningen. Det har varit en försvårande omständighet för nämnden att huvudmannen har inkommit med uppgifterna sent i utredningen, den 29 juni 2022.

Det framgår att det finns fyra styrelseledamöter enligt det registreringsbevis från den 10 februari 2022 som huvudmannen har redovisat till förvaltningen den 20 maj 2022. Det framgår dock av Skolinspektionens beslut om återkallelse den 5 maj 2022 att en ledamot har avgått från styrelsen under våren 2022 och att

styrelsen därmed består av tre ledamöter när Skolinspektionens beslut fattas den 5 maj 2022. Enligt nämnden innebär det att det registreringsbevis som huvudmannen har lämnat till förvaltningen den 20 maj 2022 inte är det senaste. Huvudmannen har heller inte kompletterat med det senaste registreringsbeviset under utredningens gång.

När en huvudman inte lämnar den information som behövs för utredningen, eller gör så i ett mycket sent skede av utredningen, efter den tidsfrist som förvaltningen har satt upp för pågående handläggning, innebär det en försvårande omständighet för nämnden och medför problem att utföra tillsyn enligt skollagen.

Rättslig reglering

Den vars verksamhet står under tillsyn enligt denna lag är skyldig att på tillsynsmyndighetens begäran lämna upplysningar samt tillhandahålla handlingar och annat material som behövs för tillsynen (26 kap. 7 § skollagen).

Slutledning

Sammanfattningsvis konstaterar nämnden efter genomförd tillsyn att huvudmannen bedriver verksamheten med omfattande brister på huvudmannanivå och brister på enhetsnivå. Ledningskretsens insikt i de regelverk som gäller är bristfällig, i synnerhet gällande föreskrifter för företagsformen stiftelse, och har medfört att föreskrifter inte efterlevs. Otillräcklig insikt liksom att huvudmannen bedöms ha bristande ekonomiska förutsättningar samt det faktum att var och en i ledningskretsen bedöms som olämplig innebär att det finns ett allvarligt missförhållande i verksamheten som rubbar huvudmannens förutsättningar att bedriva utbildning enligt gällande föreskrifter väsentligt. Det finns en uppenbar risk att bristerna i verksamheten har drabbat barnen i förskolan eller inom kort kommer att drabba dem. Det framgår av beslutet att alla barn i förskolan inte får undervisning av legitimerad förskollärare vilket kan vara en effekt av kostnadsbesparande åtgärder. Enligt nämnden saknar huvudmannen rättslig och faktisk förmåga att komma till rätta med de brister som har påtalats i verksamheten. Detta eftersom det finns en överhängande risk att nyckelpersoner, som har identifierats som personer med bestämmande inflytande över verksamheten utan att vara styrelseledamöter, har ett fortsatt bestämmande inflytande över verksamheten även efter ett styrelseskifte. Det innebär fortsatt ekonomisk misskötsamhet och att stiftelsens intressen enligt stadgarna fortsatt inte sätts främst trots styrelseskifte. Vidare saknas ett nödvändigt värderingsintyg

av dotterbolaget vilket påverkar huvudmannens ekonomi negativt på flera sätt. Det innebär enligt revisorn att det idag inte går att få en rättvisande bild av huvudmannens finansiella ställning vilket är oacceptabelt av en huvudman som bedriver utbildning enligt skollagen. Nämnden återkallar därav huvudmannens godkännande att bedriva Saimagårdens förskola. Ett styrelseskifte förändrar inte nämndens bedömning avseende godkännandet. Nämndens beslut ska gälla från den 17 augusti 2022.

I nämndens beslut har barnets bästa beaktats i enlighet med barnkonventionen.⁴⁶ Nämndens beslut om återkallelse av godkännande är i enlighet med barnkonventionen eftersom alla barn i Sverige har rätt till en likvärdig utbildning av god kvalitet vilket aktuell huvudman inte bedöms kunna ge barnen på sikt.⁴⁷ När huvudmannen har delgivits beslutet informerar förvaltningen barn och vårdnadshavare om beslutet och dess innebörd för att på så vis ge barnen bästa möjliga förutsättningar att söka en ny placering i förskola under sommaren då många barn byter förskola eller lämnar förskolan för att gå påbörja förskoleklass. I kontakt med stadsdelsförvaltningen i Rinkeby-Kista framgår att det finns lediga platser i förskolan för alla barn i området, även i närområdet Akalla där Saimagårdens förskola ligger.

Angående datum för när beslutet ska gälla har förvaltningen i en barnkonsekvensanalys kommit fram till följande. Med hänsyn till att ett beslut om återkallelse av godkännande får mycket ingripande effekt för barnen så ska ett sådant beslut tillämpas med försiktighet. Då situationen på förskolan inte är så pass ohållbar att förskolan måste stängas omedelbart, det vill säga det föreligger inte direkt fara för barnens hälsa och säkerhet, föreslår förvaltningen att det finns skäl för att ge barnen, vårdnadshavare och stadsdelsförvaltning och huvudman en kortare tid att absorbera beslutets innebörd och på så vis avsluta verksamheten så smidigt som möjligt för barnen innan höstterminens start. Mot bakgrund av att barn i kommunal förskola i staden formellt byter placeringar när så ska ske den 13 augusti och Skolinspektionens beslut om återkallelse för samma huvudman gäller den 17 augusti 2022 så bedömer nämnden detta vara ett lämpligt datum för nämndens beslut om återkallelse att börja gälla.

⁴⁶ 1 kap. 10 § skollagen och artikel 3 lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter träder i kraft den 1 januari 2020.

⁴⁷ Artikel 2 och 28 lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter träder i kraft den 1 januari 2020.

Bilagor

1. *Överklagandehänvisning*
2. *Formler för nyckeltal och jämförelsevärden*

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.